

SATAN NA SVATÉ HOŘE

UZDRAVENÍ POSEDLÉ
JULIANY STEIMLOVÉ
NA SV. HOŘE R. 1881

NAPSAL

Dr. JOSEF MIKLÍK C. Ss. R.

1932

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ
PRAHA

IMPRIMI POTES

P. Jan Haderka

Sup. Prov. C. Ss .R.

V Praze, dne 14. I. 1932

NIHIL OBSTAT

P. Franciscus Starý

censor

IMPRIMATUR

Can. Dr. Theophilus Opatrný

Consularius Aeppalis.

N.: 574.

Tiskárna ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS akc. spol. PRAHA

ÚVODEM.

Přiznávám se upřímně, že jsem dlouho váhal, mám-li psáti o věci tak choulostivé. Vím dobře, že moderní člověk má pro pouhou zmínku o ďáblovi jen útrpný úsměv a s netajeným despektem shlíží na každého, kdo věří dosud v peklo. Proto si dovedu domyslit, jak uvítá nevěrecká věda mou práci. Mé jméno bude zase vláčeno novinami a četným redaktorům budou hrůzou vstávati vlasy nad »středověkem«, kterým se opovažuji kaliti jejich světový názor.

Takových nepřátel se však nelekám. Sám Kristus o nich pravil: »Neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých« (Luk. 16, 31). Právě naopak. Pokládal bych si za zbabělost, tajiti historicky zaručenou pravdu jen proto, že vytrhuji někoho ze sladkého spánku, do kterého se uměle ukolébal. Zato vážné polemiky se nebojím, protože každé tvrzení mohu doložití hodnověrnými prameny, o kterých se zmíním až později. Prozatím prohlašuji, že sám jsem nepřidal ani jediné podrobnosti. Co tvrdím, čerpal jsem z výpovědí sou-

časných svědků, z nichž mnozí žijí až dodnes. Celá d v ě l ě t a studoval jsem svědomitě tento zajímavý případ a nešetřil žádného nákladu, jen abych se dopřel pravdy. Čtenáři by se jistě podivili, kdybych jim prozradil, kolik mne stály jen dopisy, které bylo třeba rozeslati. Nezamlčím ani velikých stínů, které jsem našel v životě Juliány a které kalí celkový obraz omilostněné dívky. Pravda je mi nade všecko. Kde se mi nepodařilo dojíti naprosté jistoty, je pochybnost po každé naznačena. Proto doufám, že se také moji odpůrci budou řídit zásadou Husovou: »Prosím vás, abyste se milovali... a p r a v d y každému přáli«.

Třeba jen litovati, že se této studie nepodjal nikdo, dokud žila většina očitých svědků. Byl by zachytil mnohé podrobnosti, které snad ušly mému badání a jeho obraz byl by ještě přesnější a proto působivější. Jako při každé mimořádné události, počaly se také kolem Juliány tvořiti brzo legendy, které nesouhlasí se skutečností. Bude na ně na příhodných místech upozorněno. Připojuji četné reprodukce fotografií, které jsem nasbíral na svých studiijních cestách; mají potvrditi pravdivost mých vlastních výpovědí.

Aby se mi však správně rozumělo! Nechci

rozhodovati, byla-li Juliána opravdu posedlá čili nic — i když sám jsem o pravdivosti úplně přesvědčen. Budu jen popisovati, co vypovídají současné prameny, — konečný úsudek ponechávám čtenáři. Tak se musí rozuměti mým slovům, i když užívám výrazů ďábel, posedlost a pod. Číním to spíše jen proto, abych se uvaroval ustavičného opakování. Snad ani nemusím zdůrazňovati, že se ve všem podrobuji známému dekretu Urbana VIII. To platí zvláště tam, kde se zmiňuji o zázračné pomoci Matky Boží. Všechny takové výpovědi mají pouze autoritu lidskou.

Vím dobře, jak strašně se pomstil ďábel všem, kteří se přičinili na Svaté Hoře o jeho vypuzení. Ne nadarmo psal apoštol Pavel: »Náš boj není proti tělu a krvi, nýbrž proti knížetstvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v povětrí.« (Ef. 6, 11.) Proto marně se bráním myšlence, že ani já nebudu ušetřen. Několikrát jsem opravdu zakolísal a vážně si položil otázku, nebylo-li by lépe, kdybych své studie neuveřejňoval. Rozhodl jsem se jinak, protože čest Matky Boží mi velela, abych nemlčel. Uzdravení bavorské dívky je v dějinách Svaté Hory zjevem tak ojedinělým, že zasluhuje podrobnějšího rozboru.

Kniha má být darem milované Rodičce Boží k dvoustému výročí její korunovace na Svaté Hoře.

A ještě důležitou poznámku. Čtenáře prosím, aby knihu nečetl z pouhé zvědavosti. To by byla příliš malá odměna za velikou námahu, s jakou jsem celá dvě léta pracoval a sbíral potřebné doklady. Můj účel je mnohem vznešenější. Chci naplniti věřící duše zase posvátnou bází před hříchem a jeho původcem — ďáblem. Není třeba, abychom se už k o s t l i v ě strachovali, protože vítězný Kristus zlomil moc i tohoto nepřítele. Bylo by však opovážlivým sebeklamem, kdybychom viděli v ďáblu jen strašáka pro malé děti. Vážný pozorovatel se přesvědčí o zázračné moci, jakou dal Kristus katolickému knězi a opět si zamiluje svěcenou vodu a jiné svátostiny, které z našich rodin skoro úplně vymizely.

1. POJEM POSEDLOSTI.

Písmo svaté mluví na četných místech o ďáblu a sám Spasitel varoval (na př. Jan 8, 44) před jeho svůdným hlasem. Výslovně připomínal (Luk. 23, 31) jeho zlovolnou snahu, aby nás pokoušel a strhl do hříchu. V tom smyslu psal apoštol Petr prvním křesťanům: »Střízliví buďte a bděte, neboť protivník váš, ďábel, obchází jako lev řvoucí hledaje, koho by pohltil.« (1. Petr 5, 8.)

Nesmíme se však domnívati, že zlé duchy stvořil sám Bůh. Také oni byli kdysi ozdobeni milostí posvěcující a povoláni k věčné blaženosti. Aby si jí zasloužili, podrobil je Pán zkoušce, v které jich mnoho neobstálo. Protože jejich hřích byl výplodem zlé vůle¹⁾, »Bůh jich neušetřil« a na jejich pokání nečekal. »Strhl je do pekla a vydal je (k mučení) vazbám temnosti.« (2. Petr. 2, 4.) Od té doby zrovna hoří nenávisť k svému Stvořiteli a hledí se pomstíti, kde mohou. Protože Bůh sám je jim nedostupný, svádějí aspoň lidi, aby je připravili o nebe, které jim bylo přichystáno.

Avšak z evangelií se dovídáme ještě více. Ďábel se nespokojuje pouhým pokušením. Může ovládnouti i tělo člověkovu, zmocniti se jeho smyslové stránky a užívatí ho jako svého nástroje²⁾. Tento stav jmenujeme p o s e d l o s t³⁾

a jeho smutnou skutečnost nám dokazují evangelia. Přesně rozlišují mezi nemocnými a posedlými. Nemocné Kristus uzdravoval, z posedlých zlé duchy vyháněl; tázal se ďáblů na jejich jména a poroučel jim, aby těla ubožáků opustili. Jest ovšem pravda, že smrtí Spasitelovou byla moc zlého ducha zlomena; avšak Bůh může posedlost dopustiti právě tak, jako dopouští různé neduhy a lidské hříchy.

Následky posedlosti (podle Písma svatého a vědeckých spisovatelů) bývají strašlivé. I když duše posedlého ďáblu nepodléhá a zachovává si svobodu, je přece v svých úkonech jako ochromena. Skrze obrazotvornost naplňuje ji zlý duch nejhorsími myšlenkami; nejčastěji rouháním proti Bohu a odporem ke všemu svatému a posvěcenému. Ani pokusy sebevražedné nebývají vyloučeny. Zato tělo ubožákovy je z moci duše jakoby vyrváno a stává se bezděčným nástrojem zlého ducha. Evangelia nám líčí v četných obrazech truchlivé důsledky tohoto stavu. Ďábel může svým vlivem překazit činnost smyslovou a člověk se stává zdánlivě¹⁾

¹⁾ Nemají těla ani smyslových vášní, které by rozum zaslepovaly a vůli sváděly na scestí.

²⁾ Bohoslovci rozeznávají obvykle dva stupně: *obsessio* (obležení), kdy ďábel je mimo tělo, avšak brání jeho úkonům a trápí je často strašnými bolestmi; *possessio* (posedlost), když ďábel se zmocnil samého těla. V knize nečiním tohoto rozdílu, abych čtenáře zbytečně neunavoval. V praxi bývá velmi těžko rozeznati, jde-li o *possessio* či *obsessio*.

slepým (Mat. 12, 22), hluchým a němým (Mar. 9, 24); zlý duch užívá po libosti jeho mluvidel a pronáší jimi své vlastní myšlenky (Mar. 1, 25); často tak, že nemocný rty ani nepohybuje a hlas nesouhlasí ani s jeho věkem ani s pohlavím. Posedlost bývá často provázena výbuchy zuřivosti a bolestmi, které souží ubožáka. Bývají tak divocí, že jich nelze ani zkrotiti. Trhají pouta i řetězy, kterými byli svázáni (Mar. 5, 4) a zraňují se do krve ostrým kamením (Mar. 5, 5). Jejich tělem lomcují prudké křeče (Mar. 9, 17), sliní, skřípají zuby (Mar. 9, 19) a vydávají ze sebe pronikavé skřeky (Mar. 1, 26). Mohou se povznést do vzduchu nebo se stávají nehybnými. Velmi často bývá posedlost provázena ztrátou majetku a nechutí k práci.

Posedlost trvá obyčejně delší dobu, ačkoli se její účinky stále neprojevují; proto říkáme, že nemocný mívá »záchvaty«. V takových okamžicích bývá trápen hroznými křečemi, jeho dech se neobyčejně zrychluje, na těle vystává hojný pot. Na krku objevuje se mnohdy veliká boule, která se rychle pohybuje a mizí. Ne-

⁸⁾ O posedlostech pojednal dosud nejpodrobněji Görres ve IV. svazku svého velkého díla: *Die christliche Mystik*, Řezno, 1880, str. 1—414; na ně odkazují čtenáře, aspoň vzdělanější.

⁴⁾ Prosím čtenáře, aby tomuto slovu dobře rozuměl. Nazývám slepotu *z d á n l i v o u*, protože není způsobena žádnou poruchou neb organickou vadou. Je-li zlý duch vypuzen, vrací se okamžitě také příslušné smyslové poznání.

mocný upadá v jakýsi spánek, z kterého mluví a odpovídá na otázky, které mu byly předloženy. Po záchvatu neví obvykle o ničem a domnívá se, že právě procitl z hlubokého spánku.

Posednutí může ďábel kohokoli, ač po každé potřebuje k tomu svolení Božího. Z evangelí se dovídáme o posedlých mužích (Mat. 8, 28 n), ženách (Mar. 7, 25), ale i dětech (Luk. 9, 38). Příčiny mohou být velice různé. Nejčastěji bývá posedlost trestem za hříchy, kterých se kdo dopustil a kterými porušil mimořádným způsobem vůli Boží; jindy je pouhou zkouškou, kterou má být duše očištěna a těsněji k Bohu připoutána. O takových zjevech se dočítáme především v životech světců. Mnohdy trpí člověk za hříchy cizí, kterých sám nijak nezavinil; jindy konečně chce Bůh ukázati strašnou zlobu zlého ducha a vyburcovati lidstvo z hříšného spánku, do kterého se ukolébalo. Také trvání posedlosti nebývá u všech stejné a závisí na svobodné vůli Boží.

Jakým způsobem ovládá ďábel lidské tělo a jaký jest jeho poměr k duši, která tělo oživuje, nemůžeme si představit. Bylo by však úplně nesprávné, kdybychom proto možnost posedlosti popírali. Ještě nejspíše mohli bychom srovnati ďábla s cizím člověkem, který se chopil násilně naší ruky a koná s ní pohyby, kterých nechceme, ale kterých nemůžeme překaziti. Duše zůstává i nadále oživovatelkou těla, které proniká — abych tak řekl z v n i t r a ; ďábel je hledí ovládnouti z v e n k u a

dáti činnosti jiný směr, než jaký nařizuje vůle. Z toho však plyne, že skutky, které koná posedlý vlivem zlého ducha, nemohou mu býti přičítány za vinu — dokud jich sám dobrovolně nechce. Je sice jejich bezděčným nástrojem, ne však původcem. Tím si také vysvětlujeme, proč posedlí, i po nejstrašnějších bolestech, bývají čilí a svěží, jako by se nic nestalo.

Posedlosti nepropadá obvykle člověk najednou; skoro po každé předchází kratší nebo delší doba, která připravuje půdu. Je to obdobný úkaz, jaký pozorujeme při nemoci. Dokud je tělo zdravé, odolává hravě drobnějším pokusům, které by chtěly jeho život ohrozit. Jestliže se však chorobným zárodkům podařilo usadit se pevně v jeho žilách a buňkách, podlehně. Takovou přípravou bývá mnohdy nemoc, která síly tělesné podlamuje a nervy oslabuje. Jindy používá ďábel velikého leknutí, kterým ztrácí duše — aspoň na chvíli — vládu nad tělem a usnadňuje přístup nepříteli. Posednutí bývá proto často spojeno se strašidelnými zjevy, které mají duši ochromit. Počet zlých duchů nebývá stejný; někdy jeden, jindy je jich více. Z evangelia se dovídáme o celém pluku (Mar. 5, 9).

Při posedlosti třeba postupovati velice opatrně, protože může býti jen chorobným stavem duševním. Ani vlastní výpovědi nemocného nejsou důkazem úplně spolehlivým; mohou býti zaviněny utkvělými představami. Sama církev bývá velice opatrná a teprve po dlouhém vy-

šetřování dovoluje, aby se užilo prostředků nadpřirozených⁵⁾). Jistou záruku máme jen tehdy, koná-li posedlý skutky, které přesahují jeho přirozené síly: mluví-li na př. cizí řečí, které se nikdy neučil neb odpovídá-li správně na otázky, které mu předkládáme jazykem jemu úplně neznámým; ví-li věci, které se staly v dálce a kterých se přirozeně dovědět nemohl. Totéž třeba říci, vytýká-li druhým jejich tajné hříchy, kterých se opravdu dopustili. Nejčastěji projevuje se posedlost jistotou, s níž rozeznává nemocný předměty posvěcené od nesvěcených a živelním odporem, jímž se brání každému jejich doteku.

Snad ani nemusím připomínati, jakým nebezpečím je posedlost pro duši každého, kdo jí propadl. Prudkost pokušení se stupňuje, zatímco síly ubožákovy chabnou a mizí.

Proti posedlosti možno bojovati jen prostředky nadpřirozenými a duchovními. Léky mohou tu a tam zmírniti tělesné bolesti, jimiž bývá posedlost provázena; »nemoc« samou vyhojiti nemohou. Z evangelií (Mat. 10, 1 a Mar. 16, 17) se dovídáme, že Kristus odevzdal své církvi moc, aby zlé duchy vymítala; církev zplnomocňuje každého kandidáta kněžství při třetím z nižších svěcení: »Přijmi moc vzkládati ruce na posedlé, ať jsou již pokřtěni nebo na

⁵⁾ Lze k nim sáhnouti i tehdy, není-li najisto prokázáno, že nemoc je původu ďábelského; tu stačí vážně odůvodněná pochybnost.

křest teprve čekají.« Své moci užívá kněz při tak zv. exorcismu (vymítání). Skládá se z modliteb, jejichž středem je přímý rozkaz, daný jménem samého Boha, aby zlý duch opustil tělo ubožákov. Exorcismus působí po každé a připravuje ďáblu velická muka, za která se mstí posedlému strašnými záchvaty. Jakým způsobem se to děje, nevíme, protože duchovný svět je pro nás zatím neproniknutelnou hádankou. Mnohdy však trvá velice dlouho, než je ďábel opravdu vypuzen. Ani apoštolům se nepodařilo za života Páně po každé zlého ducha vymítnouti (Mat. 17, 15) — protože neměli dosti víry v zázračné účinky modlitby a slova pronášeli s jakýmsi kolísáním. Ani sebe lepší lék neprospěje, podává-li jej ruka nezkušená.

Zde budiž mi dovolena krátká poznámka. Již často jsem slyšel otázku, proč jenom katolická církev a její kněží bývají terčem nejhorších útoků nevěreckého tisku. Odpověď není tak těžká, jak by se na první pohled zdálo. Ďábel ví dobře, že j e d i n é církev římská a její kněží mají od Boha moc, aby rušili jeho zhoubné dílo a donutili ho opustiti tělo, kterého se již zmocnil. Kdyby se mu podařilo zdolati církev a podkopati vliv kněží, nemá již nepřitele, který by mohl s úspěchem čeliti jeho podvrtným snahám. Protestantských sekt se báti nemusí, protože jejich duchovní nejsou svěceni.

2. MOJE PRAMENY.

Tuto kapitolu pokládám za velice důležitou. Má-li čtenář býti přesvědčen o pravdivosti všeho, co budu popisovati, má také právo, aby poznal prameny, z kterých jsem čerpal a svědky, kterých se dovolávám. Bez této jistoty neměla by celá moje práce valné ceny a minula by se s účinkem. Stála by na písku. Vyvolala by snad trochu rozruchu, ale její praktické ovoce bylo by celkem nepatrné.

Pramenů je velice mnoho a dělím je na úřední a soukromé. K prvním počítám školní záznamy v Hohenavě, dva dlouhé dopisy, poslané tehdejšímu biskupu pasovskému spolu s lékařským posudkem, tři listy chované v archivu svatohorském, dva podrobné protokoly o vykonaném exorcismu, protokol sepsaný po zázračném uzdravení a příslušné stránky svatohorské kroniky. Bude dobře, zmíním-li se o jednotlivých pramenech podrobněji.

Úřední školní výkazy z let 1868/9 až 1877/8 podařilo se mi vypátrati na půdě tak zvané »staré« školy v Hohenavě. Nebyla to práce zrovna příjemná prohrabávati se v červencovém vedru hromadami starých knih a papírů. Na štěstí byl mi p. nadučitel Ludvík Pfeifer ochotně nápomocen a zapůjčil vlastní služku, která knihy aspoň zhruba od prachu očistila.

Všechny výkazy se již nedochovaly — avšak i to málo, co jsem našel, má dosti veliký význam. Dokazuje to nade vše pochybnost, jak velká změna se stala s Juliánou v jejím osmém roce, kdy po prvé u ní propukla posedlost.

Mnohem důležitějším pramenem jsou dva úřední dopisy, poslané tehdejšímu pasovskému biskupovi Josefu Františkovi von Weckertovi (1875—1889). První je datován 15. března 1880 a má v archivu číslo 983; druhý pochází z 22. března téhož roku a jest uložen pod číslem 1122. Pisatelem obou je zbožný kněz Jan Evang. Kropfmüller, jenž byl tehdy kaplanem v Hohenavě. Později se stal představeným pasovského semináře, vrátil se opět do duchovní správy a zemřel jako farář v Tyrnavě u Pasova dne 15. února 1911. Jeho památka žije v Hohenavě dodnes, ačkoli tam působil jen několik měsíců. Všeobecně se chválí jeho mravní čistot^{a)} a příkladná zbožnost. Mnohá jeho kázání pamatují si lidé dodnes; také chovanci semináře vzpomínají s láskou na svého bývalého ředitele.

První list je podepsán také tehdejším farářem Josefem Luegem a rodiči posedlé Juliány; druhý potvrdil pouze zmíněný farář. Význam obou dopisů ještě vzrůstá, protože postupují systematicky a podávají četné podrobnosti, o kterých jsem se z jiných pramenů nedověděl. Při

^{a)} Při první zmínce o něm pravila ml starší žena: »Byl to andělsky čistý kněz. Měli jsme ho všichni rádi.«

tom musím se vděčně zmíniti o veliké ochotě, jaké bych nikdy nečekal od cizího Ordinariátu. Na můj první dopis ze dne 9. května 1929 dostalo se mi s počátku odpovědi odmítavé (13. května 1929), protože se biskupskému archiváři nepodařilo najíti potřebné dokumenty. Tento nezdar mne neodstrašil. V novém dopise (27. června 1929) naznačil jsem přesněji dobu, kdy byly listy odeslány a již prvního července měl jsem v rukou oba originály. A ještě více. Dne 6. července dostal jsem nové dva dokumenty, chované v archivu pasovském: odpověď biskupovu na dopisy kaplanovy ze dne 14. dubna 1880 (čís. 1122) a lékařské vysvědčení dra. Schärfa (ze dne 20. dubna 1880, čís. 1417), jenž byl pověřen, aby prozkoumal duševní stav Juliánin.

Neméně důležitým pramenem jsou tři dopisy tehdejšího faráře v Hohenavě Josefa Luega, poslané svatohorskému rektorovi P. Klimentu Vlasákovi a chované ve svatohorském archivu pod číslem XIV. 611, 614 a 615. První je datován 22. června 1881. Líčí smutný stav nemocné dívky a přimlouvá se za exorcismus; druhý pochází z 3. srpna téhož roku a vypisuje velikou proměnu, která se stala s uzdravenou Juliánou. Třetí byl odeslán 28. prosince 1881 a vypravuje o novém pokuse, kterým chtěl ďábel dostat dívku do své moci. K charakteristice tohoto důležitého svědka podotýkám: Josef Lueg narodil se 5. července 1816 v Pasově (Innsstadt); dne 16. února 1865 jmenuje se po prvé farářem

v Hohenavě, kdež také zemřel 19. října 1890. Jeho výpovědi jsou tím závažnější, protože vyplňují mezeru vzniklou odchodem Kropfmüllerovým a udávají přesně dny, v kterých se sběhly vypravované události. Je příznačné, že přes z á p o r n é rozhodnutí svého biskupa zůstal Lueg přesvědčen o posedlosti Juliánině a pozdější události daly mu za pravdu.

Právě tak výmluvným svědkem jsou dva svatohorské protokoly o vykonaném exorcismu. Jejich pisatelem je redemptorista P. Alois Polák. Narodil se 20. dubna 1852 v Praze a vynikal bystrým nadáním a zdravým úsudkem. Kromě češtiny a němčiny ovládal též angličtinu, francouzštinu, italštinu, polštinu a ruštinu. Zemřel v Krakově dne 11. září 1925. První protokol byl psán na Svaté Hoře ve dnech 11.—15. července 1881 a zachycuje odpovědi posedlé dívky na l a t i n s k é otázky knězovy, nebo i výroky, kterými provázela jednotlivé modlitby exorcismu. Jest uložen pod číslem XIV.612. Protože obyčejně neuvádí příslušných otázek, bylo na některých místech velice neseznamno dopídit se souvislosti. Šťastná náhoda mi pomohla záhadu rozřešiti. Z listu polského provinciála P. Emanuele Trzemeského (2. června 1929) jsem se dověděl, že P. Polák napsal ještě podrobný výklad celého exorcismu, avšak veškeré úsilí najíti drahocenný dokument zdálo se marné. Na moji opětovnou prosbu pátráno znova a konečně 11. července 1929 dostal jsem dlouho hledaný originál. Je to obsáhlý sešit

o 48 stranách; je psán německy a má nápis: »Vaše milostivá Královna si tak přeje⁷⁾«. Podle připojené poznámky byl složen opravdu P. Polákem za jeho pobytu v koleji tuchówské a dokončen 21. listopadu 1912. Rukopis nebyl určen pro veřejnost. Jak se dovídáme z úvodu, měl být projevem upřímné lásky spisovatelovy k Panně Marii a podati řeholním bratřím návod, jak si počínati s posedlými. Proto jsou na konci četné praktické poznámky a příslušná ustanovení církevního zákoníku.

S právě uvedenými prameny souvisí úzce protokol o uzdravení, sepsaný na Svaté Hoře dne 16. července 1881. Je podepsán rektorem P. Klimentem Vlasákem, uzdravenou Juliánou Steimlovou, jejím otcem Frant. Xav. Steimlem a průvodcem Frant. Xav. Moosbauerem. V archivu svatohorském má značku XIV 613. Jen pro úplnost připomínám podrobnou zprávu svatohorské kroniky (sv. I., str. 223—227), psanou samým rektorem P. Vlasákem. Třeba jen litovati, že byla sestavena až po delší době; proto se v některých bodech odchyluje od ostatních dokumentů. Dovolávám se jí jen tam, kde její údaje souhlasí.

Kromě pramenů — řekl bych — úředních vyslechl jsem četné a současné svědky soukromé. Svědomitě jsem se hleděl přesvědčiti

⁷⁾ »Euere Gnadenkönigin will es.« Je to jedna z výpovědí zlých duchů, kterými ohlašovali na Svaté Hoře svůj odchod.

o jejich pravdomluvnosti a všimal si jejich duševní úrovně. Našel jsem v nich lidi poctivé, kteří mi prostě vypovídali, co sami viděli a slyšeli. Bylo by zrovna hříchem uprati jim víry. Ani doba sama není od nás tak vzdálená, že bychom směli pochybovati o jejich soudnosti.

Na prvním místě sluší jmenovati bratra posedlé dívky Františka Steimla, dnes měst. radu a stavitele v bavor. městě Zwieselu (6000 obyvatel). Narodil se 20. srpna 1870 v Hohenavě. Mládí prožil v domě otcovském, kde vychodil také obecnou školu. Když vyrostl, učil se zedníkem u firmy Max. Karlingerovy ve Zwieselu. Pro svoji svědomitost brzy postupoval, až konečně byl pověřen dozorem nad ostatními dělníky. V tomto postavení setrval asi 28 let. Protože v zimních měsících býval trápen reumatismem nohou, založil si vlastní podnikatelství. Má dosti dělníků, s nimiž pracuje současně na několika místech. Z jeho větších staveb jmenuji aspoň novou část dívčí školy ve Zwieselu a pěkné arkádovité hrobky na městském hřbitově. Asi deset let zastává úřad městského rady; 1929 byl jmenován porotcem při krajském soudu v Deggendorfu. Kromě zmíněného reumatismu, který marně léčí metodou Heumannovou, nikdy nezastonal. Za svého pobytu ve Zwieselu byl jsem častým svědkem nelíbené úcty a důvěry, jaké požívá u svých spoluobčanů.

Frant. Steiml je šťastným otcem četné rodiny, kterou mu darovaly jeho dvě manželky. Dne

3. května 1897 se zasnoubil s Růženou Baue-
rovou a po její smrti (23. dubna 1919) uvedl
do svého domu Kateřinu Blöchingerovou (18.
srpna 1919). O jejich spokojenosti svědčí
upřímné přiznání, že si po celých deset let
neřekli křivého slovíčka. Mají pěkný domek
(Theresienstrasse No. 177) o jednom poschodí
s několika světničkami. Jeho ženě patří obchod
se smíšeným zbožím, velmi četně navštěvova-
ný. Malá, ale vybraná knihovnička svědčí
o zdravém úsudku a vkusu. Mile mne dojalo,
že mezi časopisy našel jsem též literární mě-
síčník »Westermanns Monatshefte«. Z novin
jmenuji aspoň »Zwieseler - Wald - Zeitung«,
»Zwieseler Volksblatt« a širší »Bayerische
Zeitung«.

U bratra Juliánina mne překvapila přesnost,
s jakou vše popisuje a naprostá shoda jeho
výpovědí s dokumenty, o kterých ani nevěděl.
Je to tím pozoruhodnější, protože v rozhodu-
jící době nedokončil ještě ani jedenáctého
roku. Když jsem mu vyslovil svůj podiv, pravil
prostosrdečně: »Na to bych nezapomněl, ani
kdybych žil ještě sto let«. Můžeme se domýš-
let, že rodina vzpomínala vděčně velikého
dobrodiní, jehož se jí dostalo na Svaté Hoře
a šťastný otec často o tom vypravoval svým
dorůstajícím dětem. Proto se jim vryly i nepa-
trné podrobnosti do duše písmem nesmaza-
teľným.

Ještě více mne dojímala ochota, s níž mi
hleděl opatřiti podrobné informace. Obratem

pošty odpovídal na moje dopisy, které obsahovaly často až 30 otázek. Nelitoval nákladu a poslal mi fotografie všech osob a předmětů, které jsem potřeboval. A když jsem přijel do Zwieselu, sedávali jsme spolu dlouho do noci a probírali bod za bodem. Protože vichřice 4. července 1929 natropila v městě mnoho škody, býval přes den u svých dělníků; noční hodiny věnoval mému předmětu. Jenom pro zajímavost prozrazuji metodu, jíž jsem užíval. Abych se dopídl úplné jistoty, neprozradil jsem nikdy, co mi bylo známo již odjinud. Právě naopak. Úmyslně jsem kladl otázky tak všeobecně, abych mu nenapověděl nic. A ku podivul Shoda bývala úplná.⁸⁾

Zato s jiné stránky bylo moje badání velice ztíženo. Tento bystrý, ale přece jen nestudovaný člověk nemá dosti slov, aby zachytil různé odstíny jednotlivých úkazů, kterými se posedlost projevovala. Mluví na př. o spánku, do kterého Juliána upadala; je mu však velice těžko popsati tento spánek podrobněji. Nebylo jiné pomoci, než tázati se znova a znova, až jsem měl jasný obraz celého zjevu. Ani vývoj nemoci není mu již tak jasný, aby mohl udati znaky, které charakterisovaly jednotlivé periody. Vše mu jaksi splývá v jediný obraz,

⁸⁾ Na několik bodů, kde se výpovědi bratrovy rozcházejí s dokumenty, bude při vhodné příležitosti upozorněno a také udán důvod, který různé pojetí uspokojivě vysvětluje.

v němž převládají prvky z let 1880 až 1881, kdy nemoc dostoupila svého vrcholu. Nemůžeme se tomu diviti; k takovému rozboru bylo by potřeba odborných studií, které při své práci konati nemohl. Pro nás nemá tento nedostatek většího významu, protože jest úplně vyvážen psanými dokumenty. Jest však důležité, že se přiznal k své nevědomosti, kdekoli jeho paměť již selhávala.

Na druhém místě jmenuji sestru posedlé Juliány Terezii Steimlovou. Narodila se 21. března 1865 v Hohenavě; později se provdala za Josefa Vaitla a žije dodnes v Högu nedaleko Ingoldstadtu. Její výpovědi jsou však příliš stručné a podávají málo nového. Měl jsem dojem, že ohled na rodnou sestru jí zavíral ústa a nechtěl jsem býti dotěrný. Její bázeň bude se snad někomu zdáti nevhodná, je však velice pochopitelná. Snad spolu působily také málo utěšené poměry majetkové; starost o budoucnost činí ji jaksi zamlklou a roztrpčenou.

Ve Vilshofenu (Elektrawerkstrasse 2) nedaleko Pasova žil do 1929 syn Juliánin František Steiml a zastával službu státního telefonisty. Narodil se 12. července 1884 v Hohenavě, 17. listopadu 1909 pojal za manželku Marii Blöchingerovou, s níž měl 6 dětí. Navštívití ho nebylo možno, protože byl od ledna 1929 nemocen. O pravé podstatě matčiny choroby věděl jen z doslechu; nebyl ještě na světě. Zato tím cennější jsou jeho zprávy o posled-

ních letech Juliániných; o své matce mluvil jen se slzami v očích.

V celé rodině Steimlově byl jsem svědkem hluboké úcty a vděčnosti k Panně Marii Svatohorské, která je zbavila tolika utrpení. Zrovna jásal, když jsem jim donesl obraz tohoto poutního místa. Na první pohled je patrné, že jakýkoli podvod jest úplně vyloučen.

Z ostatních svědků žije pouze Josef Siblík (Praha III-192), jenž byl r. 1881 klášterním bratrem na Svaté Hoře. Pamatuje si dosti podrobností, ale velice nerad o nich vypravuje. Hrůza jím po každé zachvěla, kdykoli jsem ho vyšetřoval. Také ostatních osm kněží, kteří působili tehdy na Svaté Hoře, bylo o pravdivosti úplně přesvědčeno. Mluvívali o události po každé s jakousi posvátnou bází, již bychom si nevyložili, kdyby šlo o podvod. Třeba jen litovati, že své dojmy písemně nezaznamenali. To učinil jediný P. Václav Melichar v svém díle »Letopisy a divy Svatohorské Panny Marie« (1897, str. 460 a další). Ačkoli nebyl v rozhodující době (9.—16. července 1881) právě doma, je v některých podrobnostech ještě přesnější než sama kronika svatohorská, psaná očitým svědkem P. Klim. Vlasákem.

Pramenů je tedy dosti a o jejich hodnověrnosti nelze pochybovati. Jakkoli pocházejí z nejrůznějších krajů, pozorujeme mezi nimi úplnou shodu. A přece mi to ještě nestačilo. Abych měl jistotu, že podávám svým čtenářům zaručenou pravdu, zajel jsem si osobně do

Bavor a prošel všechna místa, o kterých budu vypravovati. Přiznávám se, že toto poslední pátrání bylo ze všech nejpracnější; 15—20 kilometrové pochody na rozpálených silnicích bývaly pro mne velikou únavou. A přece jich nelituji. Právě tato cesta objasnila mi tak mnohé, čemu jsem do té doby dobře nerozuměl. Mohl jsem při tom srovnati všechna data s úředními záznamy matrik a přesvědčiti se o jejich spolehlivosti. Jen vyšetřování v Hohenavě mne poněkud zklamalo. Dnešní obyvatelé mají již jenom mlhavou představu o událostech z let 1870—1881. Pamatují se dobře, že Juliána bývala v svém mládí velice divoká (recht wild) a dovedli by o tom vypravovati celé kroniky — ale pravé příčiny neznají. Nelze se tomu diviti. Jakmile se domácí kněží přesvědčili, že dívka jest opravdu posedlá, bylo Steimlovým přísně zakázáno, aby k ní nikoho nepouštěli. Brzy po uzdravení — roku 1884 — se rodina přestěhovala do vzdáleného Zwieselu a jejím odchodem počala se tradice kaliti a rozptylovati.

Končím tuto důležitou kapitolu. Smutné dějiny Juliány Steimlové jsou podepřeny tolika současnými svědky a prameny, že o jejich pravdivosti nelze vědecky ani pochybovati. Teprve po tomto dlouhém, ale potřebném úvodě můžeme počítí vlastní vypravování.

3. PROKLETA VLASTNÍM OTCEM.

Asi 15 km jihozápadně od Luzného rozkládá se bavorská vesnička Hohenava, v soudním okrese Freyungu. Leží na kopci, vysokém 805 metrů, s kterého se otvírá rozkošný pohled do širokého okolí.

Na dalekém obzoru rýsují se zalesněné stráně šumavských velikánů. Celá krajina je mírně pahorkatá se širokými údolími. V bujném zeleni lesů a lesíků bělají se četné vesničky a jednotlivé domky.

Na nejvyšším bodě stojí neveliký kostelík se štíhlou věží. V době, o které píší, měla podobu cibulovitou; teprve později byla přestavěna. Kostel je zasvěcen svatým apoštolům Petru a Pavlu a nevyniká ničím uměleckým. Jeho loď je zbudována ve slohu sálovém, strop je plochý. Kůr spočívá na čtyřech masivních sloupech. Jeho zábradlí zdobí obrazy dvanácti apoštolů s Kristem Pánem uprostřed. Gotický presbytář jest oddělen od vlastní lodi pěkným obloukem, na kterém jsou zobrazeny nástroje umučení Páně. Stěny presbytáře jsou z části obloženy dřevěnými deskami, zdobenými obloučky v slohu románském. Oltáře jsou tři; poboční jsou zasvěceny Panně Marii a sv. Josefu.

Před kostelem je větší náves s prostým pomníkem padlých; kolem dokola se rozkládá

podkovovitě na 27 domů se 400 obyvatel. Farnost sama má 2800 duší, protože k ní patří četné osady. Jmenuji aspoň Glashütte, Schönbrenn, Eggenberg, Unterkashof, Wolfau, Kirchl a j. Na východním svahu pahorku táhne se les, který sahá až k prvním domkům; všude jinde jsou role a louky. Obyvatelstvo se živí většinou polním hospodářstvím a obdělává pečlivě málo úrodnou půdu. Jednotlivá pole bývají oddělena širokými mezemi, porostlými bujným křovím. Pšenici jsem neviděl nikde; zato se daří hojně žito, oves a brambory. Louky jsou uměle zavlažovány, protože by na svazích brzy vysychaly. V okolí je několik pil, do kterých dochází dosti dělníků. Svítí se elektřinou; poštovní autobus spojuje Hohenavu se sousedními městy Freyungem a Grafenavou.

Náboženský život v osadě je velice probudilý, hlavně zásluhou horlivého faráře Josefa Sickingra. Teprve v poslední době zahájili propagandu adventisté, křesťané sedmého dne a vážní badatelé Bible — dosud bez úspěchu. Farnost má několik kvetoucích spolků rázu náboženského a dobročinného. Množství sv. přijímání zrovna překvapuje a přistupují k němu s dojemnou zbožností. Děti jsou velice přitulné a brzy jsem u nich zdomácněl. Zajímavý je způsob, jak pozdravují. Chopí se ruky knězovy a volají: »Pochválen . . .«; odpovídá se: »Bůh tě požehnej!« K večeru jsem slýchal, jak v domech konali společnou modlitbu. Moderní šat a účes tam dosud nepronikly.

Právě před sto léty žil v Hohenavě Josef Steiml⁹⁾ se svou manželkou Alžbětou, rozenou Gaisovou. Narodil se 15. února 1802 v Hohenavě¹⁰⁾. Alžběta pocházela z nedalekého Haslachu, kde se narodila 11. září 1808¹¹⁾. Svatbu měli 30. června 1830 ve farním kostele sv. Petra a Pavla v Hohenavě. Bydleli v podnájmu. Muž byl obuvníkem, řemeslu se přiučil od svého otce; žena vydělávala, jak se dalo. Nedostatek bohatství nahrazovali upřímnou zbožností. Chodili pilně do kostela a v sobotu večer modlívali se sv. růženec. Také ostatní pobožnosti konali většinou společně.

Dne 4. dubna 1836 narodil se jim syn, jemuž dali na křtu svatém jméno František Xaverský. Je to pozdější otec posedlé Juliány. Hošík vyrůstal v náručí pečlivé matky a s jejím mlékem ssál také ducha pravé křesťanské zbožnosti. Od ní se naučil prvním modlitbičkám a základním pravdám náboženským. V šesti letech¹²⁾ počal chodit do místní školy a navštěvoval ji deset let. Poslední dvě léta byla tak zvaná škola nedělní — dnes bychom řekli pokračovací.

R. 1852 byl ze školy propuštěn. Bylo mu 16

⁹⁾ Ve svatohorských protokolech bývá psáno nesprávně Steimel.

¹⁰⁾ Jeho rodiče sluli Josef a Františka Steimlovi.

¹¹⁾ Rodiče: Michal a Terezie Gaisovi z Haslachu.

¹²⁾ Tento záznam se mi nepodařilo zjistit, možno jej však pokládati za zaručený, protože školní povinnost počínala tehdy šestým rokem.

let a rodiče počali přemýšlet o jeho budoucnosti. Konečně rozhodl otec, že ho dá vyučiti obuvníkem, aby po jeho smrti přejal jeho dílnu. Proto jej zavedl do nedalekého Perlesreutu, v soudním okrese grafenavském¹³⁾; jeho prvním mistrem byl jakýsi Reutberger.

V Perlesreutu učil se mladý Steiml čtyři léta a stal se konečně tovaryšem. Vyrostil v statného mladíka a zesílil. Zato na jeho duši působil pobyt v cizině velice neblaze. Nebylo dozoru a špatný příklad druhů sváděl na scestí. Jak to již bývá, zapomněl brzy na sliby, které učinil kdysi své zbožné matce a polevil v životě náboženském. Do kostela sice choditi nepřestal, ale jeho modlitby pozbývaly své dřívější horlivosti a stávaly se den ze dne vlažnějšími a chladnějšími.

Okolní krajina ho příliš nezajímala, ačkoli ji možno nazvati kouskem ráje. Zato v jeho srdci počala se ozývati láska a mladý Steiml jí neodpíral. Seznámil se s Juliánou Braumandlovou¹⁴⁾. Pocházela z přifařené vesničky Hausu, kde její rodiče měli pěkný domek a svou krásou zmátla nezkušeného tovaryše. Jejím otcem byl Antonín Braumandl, matka slula Anna Maria, rozená Freitagová. Kdy se Juliána narodila, nepodařilo se mi zjistiti. Při velikém požáru se některé matriky ztratily; moje

¹³⁾ Od Hohenavy asi pět hodin.

¹⁴⁾ Někdy se imenuje rodina Bramandlovou — i v samých matrikách. Správnější je tvar první.

pátrání bylo ztíženo také tím, že perlesreutská farnost byla později rozdělena. R. 1880 zřízena v Hausu expositura, 1896 samostatná fara. Podle úředního záznamu v oddavkové knize měla při svatbě 1865 již 23 let; podle toho se narodila 1842.

Vyučila se pletení a pracovala pro lidi. Protože Haus mělo jen jen několik domků, je velice pravděpodobné, že docházela často do blízkého Perlesreutu; snad tam byla i trvale zaměstnána v některé dílně. Jistě přicházela každou neděli, aby obcovala mši svatě v pěkném gotickém kostele sv. apoštola Ondřeje. Při těchto příležitostech setkávala se s Frant. Steimlem. Urostlý hoch se jí zalíbil. Neopustila ho ani, když 18. března 1858 byl odveden k vojsku a přidělen ke 4. setnině 2. praporu bavorských myslivců v Burghausenu¹⁵⁾. Vojenská kniha jmenuje jeho chování vzorným (ausgezeichnet gut). Dosti často byl na dovolené a jakmile dokončil hlavní výcvik, vrátil se trvale do Perlesreutu. Jen k větším vojenským cvičením byl povinen se dostavit.

Známost mladých lidí stala se časem až příliš důvěrnou a neobešla se bez hříchů. Varovný hlas knězův a dobře míněné výstrahy rodičů vyzněly na prázdno. Jako většina moderní mládeže odbývali oba milenci takové

¹⁵⁾ Za tyto údaje jsem povinen díky vojenskému archivu v Mnichově, odkud se mi dostalo podrobných informací.

radý útrpným úsměvem. Jejich pády byly tím trestuhodnější, protože oba pocházeli z dobrých rodin a byli vychováni v zásadách přísně katolických. Avšak vášeň byla mocnější a přehlušovala i hlas svědomí. V takových chvílích sotva tušili, jaké neštěstí svolávají na rodinu, kterou hodlali spolu založiti. Úplně zapomněli na výhrušná slova žalmistova: »Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí« (Žalm 126, 1). Teprve později uznali svůj veliký omyl a hleděli jej napravití upřímným pokáním a životem vpravdě křesťanským. Za příkladem svých zbožných rodičů počali se zase modlívati každou sobotu večer svatý růženec a také ostatní pobožnosti bývaly společné. K svatým svátostem přistupovali každého čtvrt roku, mnohdy i častěji. Avšak nepředbíhejme!

Dne 22. srpna 1862 narodila se jim nemanželská dceruška. Ještě téhož dne byla pokřtěna ve farním kostele perlesreutském a dostala po matce jméno Juliána¹⁸⁾. Jakmile se o tom dověděli v Hohenavě, vypukla bouře. Rozhněvaný otec činil prudké výčitky nezdárnému synovi a předhazoval mu trpkými slovy hanbu, již uvalil na celou rodinu. Zarmoucení rodiče nemohli se dlouho smířiti s poklesem synovým. Výtek neubývalo, až jednoho dne dal se

¹⁸⁾ Matka zemřela teprve 15. července 1919 ve Zwieselu. Je pochována ve společném hrobě se svou dcerou Juliánou.

Frant. Steiml, bratr Juliánin. (Str. 21.)

Bavorské město Zwiesel. Za kostelem (napravo) viděti dívčí
měšťanskou školu, kterou stavěl Frant. Steiml. (Str. 21.)

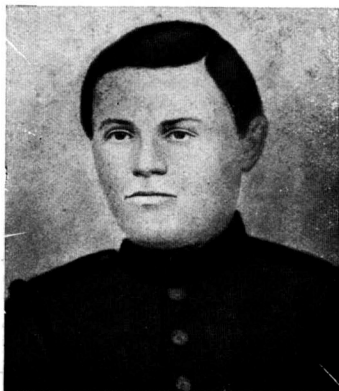
Domek
Frant. Steimla
ve Zwieselu
(Str. 22.)

Vnitřek kostela v Hohenavě. (Na epišt. straně
oltář P. Marie, na evang. sv. Josefa.) (Str. 27.)

Kostel
v Hohenavě.
(Str. 27.)

Otec Juliány
Steimlové.
(Str. 29.)

Matka Juliány Steimlové (již jako babička). (Str. 30.)

Rodinný domek Steimlův v Hohenavě. (Str. 35.)

mladý otec strhnouti k neprozřetelnému kroku. Proklel¹⁷⁾ své dítě, kterému daroval předčasně život a svolával na ně zlého ducha¹⁸⁾. Nevzpomněl na výhrušná slova Boží: »Požehnání otcovo utvrzuje dítkám domy, ale kletba matčina¹⁹⁾ z kořene vyvrací základy« (Sir. 3, 11). Jednal jako tolik otců a matek, kteří bezmyšlenkovitě své děti proklínají a ještě se horší na kněze, který jim vytýká jejich veliký zločin.

Strašlivá slova dozněla a mladý Steiml na vše brzy zapomněl. Zato tím hlouběji vryla se kletba do paměti Boží; v své Prozřetelnosti se rozhodl, že rodinu potrestá. V dalším se dovíme, jak těžce dopadla jeho spravedlivá ruka na prchlého otce.

Dne 17. března 1864 dokončil Steiml aktivní službu a vstoupil do zálohy²⁰⁾. Malá Juliána zůstala zatím u své babičky, která se přestěhovala i se svou dcerou do blízké vesničky Furtu. Bylo jí půlčtvrtého roku, když mladí ro-

¹⁷⁾ O této události nebylo mezi svědky úplné shody. Dosud žijící Josef Siblík tvrdil, že Juliánu proklela babička, když byla po svatbě nucena vydati dítě její matce. Bratr však rozhodně popíral i možnost takové domněnky a dovolával se hluboké zbožnosti této křesťanské ženy. Teprve protokol P. Poláka vnesl do záhady plné světlo. Otec vyznal na Svaté Hoře P. Zemanovi, že sám byl příčinou neštěstí, které potkalo jeho dítě. Kolísání ostatních svědků nesmí nás překvapovat. Je přirozené, že se otec doma nepochlubil hříchem, o kterém nikdo nevěděl; svatohorští kněží zase mlčeli o důvěrném vyznání Steimlově.

diče se dne 18. února 1865 v Hohenavě zasnoubili. Donutila je k tomu velice trapná okolnost; měla se jim brzy (21. března 1865) narodití druhá dcera Terezie. Tak málo je dojal zármutek otcův a bolestné slzy matčiny!

Svým sňatkem stal se Steiml samostatným; proto byl podle tehdejšího zákona propuštěn dne 29. května 1865 ze svazku vojenského a počal se ohlížeti po vlastní dílně. V Hohenavě pobýli novomanželé velice krátko. Jakmile to bylo možno, vrátili se znova do Furtu a ubytovali se v domě jakéhosi Gütlera. Nedařilo se jim valně. Osada byla malá a práce pořádku; proto zaklepala často bída na jejich dveře. Po smrti otcově¹⁸⁾ přestěhoval se František i se svou rodinou do Hohenavy. Byla větší a slibovala snadnější obživu. Jenom nerada loučila se babička s malou vnučkou, kterou si pro její přítulnost upřímně zamilovala.

18) Jakými slovy to učinil, nepodařilo se mi vypátrat. Pravděpodobně se rozkřikl, aby si je vzal čert.

19) Platí též obráceně — o kletbě otcově.

20) V bavorském vojsku se nazývala legií.

21) Kdy přesně zemřel, nemohl jsem vypátrat. Protože se však stavitel Steiml na děda vůbec nepamatuje, stalo se to podle všeho již v této době. V místní matrice není jeho úmrtí vůbec zapsáno. Proto se domnívám, že se odstěhoval jinam a tam skonal. Zdá se, že příčinou odchodu byla neshoda se synem, je muž nemohl odpustiti jeho hřích.

4. BŮH POČÍNÁ TRESTATI.

První starostí nové rodiny bylo, aby si postavila svůj vlastní domek. Po nějaké době se jí to také podařilo. Matka dostala věnem tisíc zlatých; na tehdejší poměry velice mnoho. Také otec si něco zahospodařil. Četní přátelé pomohli pracovati; zvláště se jmenuje manželčin otec Antonín Braumandl, jenž byl dovedným tesařem. Budova stojí podnes, jen střechu má novou. Je majetkem Bedřicha Fassera, listonoše ve výslužbě. Proto mohu podat její přesný popis.

Domek stál hned za hřbitovem, který sousedí s kostelem²²⁾. Je na východním svahu pahorku, na kterém se rozkládá Hohenava. Byl níže než ostatní vesnička a bylo jej viděti teprve, když se přišlo skoro až k jeho zahrádce. Původně měl číslo deváté, v novém soupisu č. 14 $\frac{1}{2}$ ²³⁾.

Nízkými dveřmi se vcházelo do úzké chodbičky, která probíhala napříč celým domkem a dělila jej na dvě nestejně části. Po pravé straně byla jediná světnice, kde rodina uscho-

²²⁾ Proto bývala adresa: »vedle kostela«.

²³⁾ Německá zvláštnost. Domy na jedné straně mívají čísla celá, budovy naproti číslo o polovinu větší.

vávala své lepší věci; za ní komora. Nalevo se vcházelo do větší čtvercové jizby; stěny byly jen vybíleny. V jednom koutě stál prostý stůl, v jiném bylo lůžko. Ve výklenku nedaleko dveří stála kamna. Tu pracoval obyčejně otec se svými pomocníky. Vzadu byl ještě jeden pokojík. Po dřevěných schodech se vystupovalo do podkrovní komory s dvěma malými okénky. Před domem byla zahrádka, v níž pěstovali květiny a trochu zeleniny. Byla obehnaná drátěným plotem²⁴⁾. Na druhé straně přiléhal k obydlí chlév, stodola a druhá zahrada s několika stromy. Dvě třešně stojí dosud.

Také hmotné postavení rodiny Steimlovy se utěšeně lepšilo. Dluhů na domku neměli, právě naopak. Otec přikoupil sedm jiter polí a do chléva několik kusů dobytka; obyčejně tři až čtyři. Hned po svatbě stal se obecním strážníkem a zastával tento úřad ke všeobecné spokojenosti celých 19 let — až do svého odchodu z Hohenavy. Úředních pochůzek bylo dosti, protože starosta Josef Jägernietz sídlil ve vzdáleném Saulernu. V Hohenavě zůstával jen jeho náměstek; byl jím dlouhá léta hostinský Alois Blöchl. Měsíční plat 15 marek nebyl velikým, ale přece jen vítaným příspěvkem. Také práce bylo čím dále tím více a František Steiml stal se brzy hledaným obuvníkem. Konkurence tří domácích mistrů se báti nemusel, protože

²⁴⁾ Dnes dřevěným.

mnoho neuměli. Jméno jednoho se mi podařilo zjistiti; slul Michal Wölfl. Časem bylo potřeba najmouti jednoho až dva pomocníky. Manželka byla dovednou pletačkou a její rukavice, punčochy a krajky byly velice oblíbené.

Jejich rodinné štěstí nebylo rušeno nejmenším nesouladem. Stavitel se nepamatuje, že by si řekli jediné křivé slovo. Měli třináct dětí, které však záhy zemřely. Zůstala pouze Juliána, Terezie a František, jenž je dnes stavi-
telem ve Zwieselu.

Malá Juliána byla velice živá a svými dětskými nápady dovedla rozesmáti celou rodinu. Brzy se stala miláčkem otcovým, jenž přerušil občas i práci, aby si pohrál se svou princeznou. Ve volných chvílích skotačila na pěkném trávníku, který se zelenal před domem nebo si zaběhla do lesa, který byl jen několik kroků daleko. Často si hrála s jinými dětmi, které rády vyhledávaly její společnost. Zpívala málo. Bylo-li trochu možno, šla každou neděli do kostela. Brzy se přiučila některým modlitbičkám a často je odříkávala²⁵⁾. K andělu strážnému:

»Strážný andělíčku můj,
dušičku mou opatruj,

²⁵⁾ Nemám ovšem přímých důkazů, že by Juliána konávala právě tyto modlitbičky. Moje domněnka je však velice pravděpodobná, protože jsou všeobecným zvykem v celém Bavorsku.

každý hřích ode mne vzdal,
by mne Pán Bůh miloval!«

Pěkná byla také večerní prosba:

»Když se již k spánku ukládám,
své srdce k Tobě pozvedám.
Ó Bože, přijmi díky ples
za milosti, jež dals mi dnes.
A poskvrnil-li duši hřích,
ji učiň bílou jako sněh.

Pak očka klidně zavřít smím
bdí anděl tvůj, i když já spím.
Ó Matičko má, Maria,
kéž chrání mne vždy láska tvá.
Před každým hříchem opatruj
mne, Ježíšku, kříž svatý tvůj!
V tvé rány duši zavírám
a klidně, šťastně usínám. Amen.«

Protože Juliána byla z dětí nejstarší, hlídala svou mladší sestru Terezii a později neposedného Františka. Již v útlém věku byla přidržována k lehčím domácím pracím a pomáhala, kde se dalo.

Juliáně nebylo ještě ani šest let, když počala chodit do školy; podle úředních záznamů stalo se to 18. května 1868. Tehdejší zákon předpisoval desítiletou školní povinnost; od 6. do 13. roku chodily děti do tak zvané všední

školy²⁶⁾, od 14—16 let byla škola nedělní. Školní rok počínal měsícem květnem. Vyučovalo se od 8—11 a od 12—2 odpoledne. Od 1. května do 1. září nebylo odpoledních hodin, aby děti pomáhaly při hospodářství. Kdo zameškal delší dobu, byl povinen školu doplniti — i po dokonaném šestnáctém roce.

Budova, do níž chodila Juliána, stojí dodnes a jmenuje se »starou« na rozdíl od nové školy, která byla postavena teprve později. Je několik kroků od kostela, poněkud nalevo. Je to ponuré stavení o jednom poschodí. V přízemí je nízce sklenutá křížová chodba, dlážděná velikými kameny, po stranách třídy. Úzké dřevěné schody vedou do poschodí, kde je byt učitelův a několik jiných místností. Učebnými předměty bylo náboženství, čtení, psaní, počítání a tak zvané názorné vyučování. Žáci byli v něm seznamováni se jmény jednotlivých předmětů, které viděli ve škole a s různými nástroji denního života. Teprve ve vyšších třídách byla osnova rozmanitější.

Prvním učitelem Juliány byl František Jungwirth, jenž vynikal četnou rodinou. Připomíná se ještě ve školním roce 1872/1873. Později se odstěhoval, neznámo kam. Z ostatních učitelů jmenuji aspoň Jindřicha Geiera. Dožil se 73 let; zemřel 20. října 1887 a je pochován na tamním hřbitově. Jeho památka se uchovala

²⁶⁾ Protože se do ní chodilo ve všední dny.

dodnes a jeho hrob byl při mé návštěvě pečlivě upraven.

Juliána se učila dobře a ráda poslouchala. Pro její tichou povahu dávali ji za vzor ostatním. Ještě po letech říkával učitel Geier její sestře Terezii: »Škoda, že Juliána bývala stále nemocna. Byla tak pozorná a ty jsi taková nehodná.« A přece byla Terezie dítkem velice tichým a zvedeným.

Zdálo se, že štěstí rodiny Steimlovy nemůže zkaliti žádná nehoda. A přece se blížila osudná hodina, v níž chtěl Bůh ztrestati kletbu otce m vyslovenou.

Juliáně šlo již na osmý rok²⁷⁾. S dobrým prospěchem končila druhou třídu a těšila se na prázdniny. Byl právě Veliký pátek²⁸⁾, dne 15. dubna 1870²⁹⁾. Protože bylo prázdné, hrála si s několika dětmi na volném prostranství u kostela³⁰⁾. Když se blížilo k poledni, dostala ží-

²⁷⁾ Také illfurtský hoch Josef Bruner byl zachvácen posedlostí v osmém roce. Srov. Sutter — Cirinová, Satan v Illfurtu, Praha, 1931, 17.

²⁸⁾ Že to bylo na Veliký pátek, ví bratr jistě; také sestra Terezie vypovídala stejně.

²⁹⁾ Na rok se bratr přesně nepamatuje. Teprve srovnáním s ostatními událostmi jsem dospěl k přesvědčení, že se nehoda stala r. 1870. Také v pramenech se tvrdí důsledně, že Juliána byla posedlá v svém osmém roce; tomu neodporuje kronika svatohorská (I., 223), když praví poněkud všeobecně: »od devátého roku trpěla mnoho na těle i na duši«. V březnu 1880 vypověděl sám zlý duch kaplanu Kropfmüllerovi, že posedl Juliánu před deseti lety — tedy 1870.

zeň³¹⁾. Pospíšila s ostatními k dřevěné pumpě, která stojí dodnes před hostincem Ludvíka Pissera, aby se napila³²⁾. Ještě pumpovala, když bylo dáno znamení³³⁾ k Anděl Páně. Je velice pravděpodobné³⁴⁾, že mimojdoucí upozornili malou Juliánu, aby se modlila. Neuposlechla, nýbrž plnými doušky lokala osvěžující nápoj³⁵⁾.

V tom okamžiku stalo se cosi neobyčejného. Juliána klesla pojednou k zemi a jejím tělíčkem zalomcovaly prudké křeče. Proč, nevěděl nikdo. Uhřáta přece nebyla a již tolikráte se napila bez nejmenší škody. Na pokřik dětí sběhli se lidé a paní učitelová Anna Jungwirthová odnesla Juliánu do jejich domku, který byl vzdálen jen asi 30 kroků od místa neštěstí. Když domácí prostředky nepomáhaly, byl povolán z Grafenavy okresní lékař Högler. Zjistil křeče, ale jejich příčiny nemohl udati. Předepsané léky minuly se s účinkem³⁶⁾. Po několika hodinách přestaly křeče samy sebou, ale ne na dlouho. Opakovaly se každý třetí nebo čtvrtý týden, někdy i častěji. Jednotlivé zá-

³⁰⁾ Srovnej str. 27.

³¹⁾ V illfurtském případě použil ďábel pokrmu.

³²⁾ Studna má velice dobrou vodu. Sam jsem byl svědkem, jak školní mládež chvátala v polední přestávce k téže studni — ačkoli je dosti daleko od školy.

³³⁾ Na Veliký pátek se nezvoní.

³⁴⁾ Jistoty jsem se nedopátral.

³⁵⁾ Tím ovšem nechci říci, že by tato dětská nerozvážnost byla poslední příčinou posedlosti. O pravém důvodu jsem se zmínil již dříve; byla to kletba otcova.

chvaty trvaly 10—12 hodin a přicházely bez jakékoli přípravy. Mnohdy klesla na zem, ve škole vypadla z lavice a bylo nutno poslati ji domů. Pohled na ubohé dítě, zmítané křečmi, vynucoval slzy i dospělým.

Časem volání k lůžku nemocné i jiní lékaři⁸⁷⁾, ale jejich námaha byla marná. I když se někdy podařilo bolesti na čas zmírniti, jejich vlastní příčina zůstávala vždy ještě hádankou. Po nějaké době počaly se však ukazovati zjevy, které zrovna překvapovaly. Slyšme očitého svědka:

Kdysi zavolali také tehdejšího kaplana Jiřího Dachse. Byl to muž vážný a zkušený; o tom svědčí nejlépe to, že zůstal v Hohenavě tak dlouho — od 31. prosince 1860 do 28. července 1877. Vyhověl pozvání, ale vrátil se velice rozčilen. Doma vypravoval faráři, že si stav dítky nedovede vyložit; něco takového že se mu ještě nestalo. Juliána, která bývala dříve tak tichá a poslušná, ukazovala odpor — řekněme spíše nenávisť — ke všemu svatému a náboženskému. O modlitbě nechtěla ani slyšeti, kněžským požehnáním pohrdala a vší silou se bránila, chtěl-li ji pokropiti svěcenou vodou. Jestliže to někdo přece udělal, svíjela se bolestí, jako by ji posypali žhavými jiskrami. Bylo

⁸⁶⁾ Při pozdějších záchvatech bylo tu a tam pozorovati jakési zlepšení; brzy se však ukázalo, že bylo jen chvilkové.

⁸⁷⁾ Zmíním se o nich jinde podrobněji.

to tím pozoruhodnější, protože mimo dobu záchvatů bývala ke kněžím velice uctívá.

Tehdy po první vynořila se v duši domácích kněžích myšlenka, není-li Juliána posedlou. Avšak důkazy byly dosud velice málo přesvědčivé. Proto se rozhodli pro nervové záchvaty, nebo i jakousi hysterii, kterou se snad podaří časem překonat.

Ve volných chvílích učila se Juliána od matky plést a háčkovat. Do kostela chodila jen, když mohla. R. 1872 šla po první k svatě zpovědi; od té doby přistupovala k ní podle školního řádu každého čtvrt roku. Na Bílou neděli dne 20. dubna 1873 přijala po první Tělo Páně; po celý školní čas měla je přijímat měsíčně — ač-li nebyla právě nemocna. Brzy potom začala šestinedělní přípravu na svatě biřmování, kterou konal v kostele kaplan Dachs. Svátost samu přijala v pátek dne 6. června 1873 v pasovském domě spolu s jinými dětmi; uděloval ji biskup Jindřich II. z Hofstätterů (1839—1875⁸⁸). Dostavíkem jela do Freyungu, odtud poštou do Pasova. Kmotrou jí byla Anna Piseřová, manželka hostinského z Hohenavy. Darovala Juliáně modlitební knihu, růženec a pěkné náušnice, které se v rodině dlouho ukazovaly.

⁸⁸) I posedlý může přistupovati k svatým svátostem. Již dříve jsem upozornil, že posedlost sama není hříchem; mnohdy ani není následkem hříchu.

5. KONEC ŠTĚSTÍ.

Zdálo se, jako by Velkým pátkem r. 1870 odešlo z rodiny Steimlovy štěstí a Boží požehnání nadobro. Další léta byla nepřetržitou řadou utrpení, která skončila úplnou ztrátou majetku a prodejem rodinného domku. Splnila se na nich doslova vážná hrozba Boží: »Požehnání otcovo utvrzuje dítkám domy, ale kletba matčina z kořene vyvrací základy« (Sir. 3, 11). Příčinou všeho byla Juliána. Právem si mi posteskl její bratr, že by vyplnil velkou knihu, kdyby měl vypsati vše, co přetrpěli.

Kruté bolesti milovaného dítěte donutily rodiče, aby se znova a znova ohlíželi po lékařích. Protože v Hohenavě nebylo žádného, posílali pro ně do dalekého okolí. Jak se mi podařilo zjistiti, navštěvovali Juliánu nejčastěji dr. König a Högler z Grafenavy, jednou též dr. Schärf z Perlesreutu. Ostatních jmen jsem nemohl při nejlepší vůli vypátrati. Někdy se sešli u lůžka nemocné dívky až tři lékaři jednou a konali společné porady — ale pomoci neuměl žádný. Vyzkoumati pravou příčinu křečí se nepodařilo nikdy. Přijížděli po vozem a jejich četné návštěvy rychle stravovaly nabytý majetek. Nebylo divu. Jediná cesta pasovského lékaře stála 35 marek, freyunský brával 10—12 marek, ostatní podobně.

R. 1876 nastalo nové zhoršení³⁹⁾. Někdy na

počátku ledna byla Juliána sama doma. Šla na půdu, aby snesla prádlo, které tam matka sušila. V tom okamžiku zahlédla velkou černou kočku, která seděla na prádle. Než se nadála, zvíře na ni skočilo. Ulekla se a zděšeně vykřikla, ale kočku již nespátřila³⁹⁾. Zmizela, jako by se do země propadla. Juliána sešla dolů, ale musela ulehnutí. Od té doby opakovaly se křečovitě záchvaty ještě častěji a s prudkostí ještě větší. Co se vlastně na půdě s Juliánou stalo, netušil nikdo; teprve z pozdějších výpovědí zlých duchů se dovídáme, že v tom okamžiku byla posednuta druhým nepřitelem⁴¹⁾.

V létě r. 1876⁴²⁾ zavezli Juliánu do všeobecné nemocnice v Pasově⁴³⁾, kterou tehdy spravovaly řeholní sestry. Stalo se to na výslovnou radu pasovského lékaře⁴⁴⁾, který doufal, že odborná péče zkušených ošetřovatelek zmírní bolesti ubohé trpitelky. Jejich bedlivému oku mohlo se podařit proniknouti tajemnou záha-

³⁹⁾ Tuto událost popisují stejně bratr i ostatní prameny; zato v časovém udání jsou veliké rozdíly. Podle výpovědi bratrovy spadalo by vše do r. 1880; současné dopisy kaplanovy a lékařské dobré zdání mluví o třináctém roce Juliány (1876). Jejich tvrzení se mi zdá jediné správné. Již na počátku jsem upozornil, že u bratra splývají různé periody v jediný obraz. Kdo ví, jak venkovští lidé vypravují, nebude se tomu ani diviti.

⁴⁰⁾ Již dříve jsem podotkl, že posednutí bývá často provázáno viditelnými zjevy, které mají duši zastrašiti a připravit tak půdu ďáblu.

du, která dosud obestírala Juliánu. Doprovázel ji otec i s matkou. Jeli poštovním dostavníkem. V nemocnici pobyla Juliána celých šest neděl⁴⁵⁾, ale právě příčiny křečí se nedopátřali; proto lékaři prohlásili, že se jen přetvařuje. Jejich úsudek nás nesmí překvapovati. Ani nejpřísnějším zkoumáním nemohli najítí nejmenší tělesnou poruchu, která by křeče vyvolávala. Právem, protože jejich posledním důvodem byl sám zlý duch, jak se přesvědčíme později. Na Juliánu však měl pobyt v nemocnici velice zhoubný vliv. Snad právě toto ustavičné podezřívání ji roztrpčilo. Stala se neposlušnou a vzdorovitou. Uložené práce konala nedbale, nebo je vůbec nedělala. Plela-li v zahradě, vytrhávala ušlechtilé byliny, vzkazy sester vyřizovala jako naschvál nesprávně (a podobně). Konečně byla poslána domů. Ale rodiče stál tento pokus přes 300 marek. Aby je mohl zaplatiti, odprodával otec kus dobytka po kuse; některý rok obětoval na léčení až tři krávy.

⁴¹⁾ Také Görres (*Die christliche Mystik*, 1880, IV., str. 19) vypravuje zaručený případ, kdy zlý duch se zjevil v podobě černé kočky.

⁴²⁾ Tento letopočet je pouze mým vlastním dohadem; hodí se však nejlépe do souvislosti.

⁴³⁾ Tohoto údaje bratrova se mi nepodařilo zjistiti úředně, protože se nemocniční záznamy z let 1870—1880 nedochovaly.

⁴⁴⁾ Jeho jména jsem se nemohl dopátrati.

⁴⁵⁾ Bratr se již přesně nepamatuje, zda byla v nemocnici šest neb osm neděl.

Tím však nebyla míra neštěstí vyčerpána. Ještě hůře bylo, když po nějakém čase vyschl i tento pramen příjmů a Steimlovi nemohli při nejlepší vůli dochovati ani jediného vepře. Jakmile si koupili selata — obyčejně dvě — a přinesli je domů, přestala podivuhodným způsobem žrát, živořila, až dodělala. Někdy se podařilo udržeti je delší dobu; pojednou však dostalo zvíře prudké křeče a hynulo také. To se opakovalo se strašnou pravidelností celých deset let, po která byla Juliána nemocna; ročně jich pozbývali dvanáct až patnáct. Ani nejzkušenější sousedé nevěděli již rady. Přivolaný zvěrolékař mohl jen konstatovati, že příčinou pádu byly křeče⁴⁶⁾, vlastního důvodu nevěděl nikdo. Proto jsme odkázáni na pouhé dohady. Jakýsi klíč nacházím v dějinách posedlých hochů illfurtských, kde se vypravuje podobný příběh:

»Na zbožného starostu, pana Tresche, jenž skoro denně nemocné hochy navštěvoval, byl ďábel zvláště velice rozezlen. „S tím se ještě vypořádám“, pravil kdysi po odchodu starostově. Brzy potom zlomila si jeho kráva nohu. „Něco už dostal, ale dostane ještě více“, prohodil zlý duch. Po několika dnech uhynula starostovi dvě telata. „Zas něco pro něho, ale ještě nejsme spolu hotovi“, pravil ďábel.

⁴⁶⁾ Vzpomeň, že také Juliánu trápil zlý duch křečemi. Stejně popisují evangelisté (Mar. 9, 19—25) uzdravení posedlého náměsíčníka.

V březnu r. 1868 koupil si pan Tresch vepřika⁴⁷⁾. Byl úplně zdravý. Ale již druhého dne pozbyl chuti k žrádлу a počal hynouti. Přivolaný zvěrolékař nenašel žádné choroby. Proto Pan Tresch připadl na myšlenku, že příčinu třeba snad hledati jinde. Zavěsil v chlévě posvěcenou medailku sv. Benedikta; za krátko bylo zvíře čilé a žralo, jako jindy⁴⁸⁾. Když brzy potom navštívil starosta posedlého, pravil mu ďábel: „Nyní již k tobě nemohu. Musím tvůj dům minouti od té doby, cos pověsil v stáji ten neřád“⁴⁹⁾.◀

Škoda, že nikdo neporadil něco podobného také v Hohenavě. Snad by se byli uchránili tolika neštěstí. Zatím bylo potřeba dělati dluhy a jejich úroky doléhaly na rodinu čím dále tím tíživěji. Úroda na polích Steimlových bývala pojednou tak malá, že museli obilí a mouku přikupovati. Také práce ubývalo; lidé se počali rodině vyhýbati.

⁴⁷⁾ Také z evangelií se dovídáme, že si ďábel volí se zálibou toto zvíře pro svoje nekalé rejdy. Proto prosil (Mat. 8, 28—34) Spasitele, aby mu dovolil vejít do stáda vepřů. Jejich tragická záhuda je všeobecně známa.

⁴⁸⁾ Zde musím upozorniti na veliký úskok, který se podařil peklu. Namluvilo modernímu člověku, že se obejde i bez církevních svěcení a žehnání a zbavilo se tak poslední překážky, která jeho moc podlamovala. Nebylo to pověrou, když naši zbožní předkové užívali svěcené vody nebo stavěli do polí svěcené ratolesti. Čtenář se přesvědčí, jak velice se bojí zlý duch právě takových věcí.

Ještě bolestnější bylo ve škole. Po celých osm let chodila Juliána velice málo a neměla o nic zájem. Úmyslně vypisují z úřední knihy smutný obraz prvního roku, v kterém tajemná nemoc propukla (1870—1871)⁴⁹⁾. V měsíci květnu vynechala školu 7., 9.—10., 15.—17. a 23.; v červnu 4., 6., 11., 12., 17.—18., 20.—21. a 28.; v červenci 4.—5., 11.—12., 15., 22.—23. a 29.—30.; v srpnu 2., 12., 13., 19.—30.; v září 7., 13., 19.—20., 23.—27.; v říjnu 2.—6., 9.—11., 18., 24., 26.—27. a 29.; v listopadu 10.—11., 16., 21.—22., 24. a 30.; v prosinci 4.⁵¹⁾). Proto nedostala ani známky; také poznámka o celkovém prospěchu schází. R. 1872—1873 není v seznamu ani vedena, protože byla většinou nemocna.

R. 1875 přestoupila Juliána do školy nedělní, kde vyučoval kaplan Dachs. Od 11—12 bývalo náboženství, odpoledne až do dvou se opakovala probraná látka. Pro zajímavost uvádím ještě poslední rok nedělní školy (1877—1878). Vynechala 4. neděli v květnu a v srpnu, první neděli v listopadu, třetí až pátou neděli v březnu, první až druhou neděli v dubnu. Znamky dostala:

⁴⁹⁾ Sutter-Cirinová, Satan v Ilfurto, Praha, 1931, 62.

⁵⁰⁾ Není sice jisté, byl-li to právě rok 1870—1871, protože se titul úřední knihy nedochoval. Moje domněnka je však velice pravděpodobná, srovnáme-li místo, které v něm Juliána zaujímá.

⁵¹⁾ Kdy tehdy počínal v Bavorsku školní rok, vyložil jsem již dříve.

schopnosti	3
příle	3
mravnost	1
náboženství	2
čtení	2
krasopis	3
počítání z hlavy	3
počítání na tabuli	3
praktické vědomosti	4
pravopis	4

R. 1878 vychodila Juliána obecnou školu a pomáhala v domácnosti, neměla-li právě záchvaty. Po stránce mravní byla úplně bezvadná, ani nejpřísnější soudce nemohl jí vytknouti sebemenšího poklesku.

Zato na otce a matku působilo dlouholeté utrpení jako očistná lázeň. Již dávno si přiznali, že je spravedlivý Bůh trestá pro jejich mládí a snažili se jeho hněv usmířiti. Ačkoli všech dalších deset dětí zemřelo brzy po narození, neodvážili se již nikdy vzepřít se Bohu. Právě naopak. Chodili pilně do kostela a každý třetí měsíc přistupovali k svatým svátostem; někdy i častěji. Modlitbu ranní a večerní, před jídlem a po jídle konali zase společně; v sobotu večer modlívali se sv. růženec. Lidé se divili jejich veliké trpělivosti a říkali dětem: »Vaši rodiče chodí do kostela, modlíte se a přece nemáte štěstí. To by nikdo nedělal.« Ale

otec a matka nedali se mýliti. Věděli, proč trpí a doufali, že si pokornou odevzdaností nakloní Boha nejspíše. A přece nejtěžší kříž měl na ně teprve dolehnouti.

6. ZÁHADA SE VYJASŇUJE.

Nemoc Juliány trvala již po celých deset let. Po kaplanovi Dachsovi nastoupil 29. července 1877 Josef Weiss, jenž konal poslední funkci ještě 6. února 1880. Listem ze dne 28. ledna 1880 byl jmenován jeho nástupcem Jan Evang. Kropfmüller. Byl to muž svatý a velice horlivý. O jeho životní zkušenosti svědčí nejlépe, že se stal později představeným kněžského semináře v Pasově. Jakkoli působil v Hohenavě pouze tři měsíce, žije dodnes v paměti lidu.

S Juliánou stala se zatím veliká změna.⁵²⁾ Protože zásoby docházely a peněz nebylo, odešel otec časně z rána v pátek dne 20. února 1880 s matkou do vesnice Halsu, nedaleko Pasova. Jeho příbuzní — jmenovali se Haasovi — měli tam obchod s moukou a provozovali pekařskou živnost. Byli velice dobročinní a rádi podporovali rodinu Steimlovu. Doma zůstaly jen děti: Juliána, které šlo na 18. rok,

⁵²⁾ Úplně stejný výjev opakoval se o několik let později — jen s nepatrnými odchylkami. Proto nepřekvapuje, že v duši bratrově splynuly obě události v jediný obraz. Je tudíž možné, že se některá podrobnost nestala právě tak, jak ji popisují. Podstatné znaky jsou však zaručeny také jinými prameny.

mladší Terezie a bratr František⁵³⁾. Odpoledne poslala Juliána sestru a bratra do lesa, aby nasbírali trochu dříví. Kolem třetí hodiny chtěla rozdělati oheň a přichystati dětem něco teplého. Když u kamen poklekla, otevřely se náhle dveře a do pokoje vstoupil neznámý muž⁵⁴⁾. Byl vysoké postavy, jeho tvář byla úplně černá a z úst mu trčely dlouhé zuby. Přistoupil až k samé dívce a silně na ni dechl. Více Juliána neviděla. S pronikavým výkřikem skácela se k zemi.

Po čtvrté hodině vrátily se domů ostatní dvě děti. Ve světnici se jim naskytl příšerný pohled. Jejich sestra seděla na zemi⁵⁵⁾, svíjela se v strašných bolestech a jejím tělem lomcovaly prudké křeče. Při tom vydávala nepřírozené skřeky, které zrovna ohlušovaly a rozléhaly se večerním tichem. Pojednou vyskočila a s křikem se hnala ke dveřím. Duchapřítomný František zastoupil jí zmužile cestu; Terezii poslal pro Annu Hackelovou. Byla porodní babičkou; proto ji lidé často volali k nemocným. Vzpomněl si právě na ni, protože bydlela v sousedním hostinci Piserově.

Přišla, ale marně se pokoušela zuřící dívku upokojiti. Ani nejlepší léky, kterých se dříve užívalo, nepřinesly žádného ulehčení. Podařilo

⁵³⁾ Dnešní stavitel ve Zwieselu.

⁵⁴⁾ Další popis pochází od samé Juliány. Jiných svědků nebylo.

⁵⁵⁾ Zatím přišla k sobě, ale povstati nemohla.

se jí jen tolik, že dostala Juliánu do lůžka, které stálo mezi oběma okny. V obavě, aby snad nemocná nezemřela, poslala po večerním klekání Františka pro kaplana a prosila, aby Juliánu navštívil. Přišel hned, ale obraz, jenž se mu naskytl ve světnici, byl strašný. Nemocná se stále ještě svíjela v hrozných křečech a řvala⁵⁶⁾ tak pronikavě, že ji bylo slyšeti zdaleka. Bila kolem sebe rukama⁵⁷⁾ a jejím tělem lomcovala jakási nepřekonatelná síla. Chvíli pozoroval kaplan řádění tajemné nemoci, o které slyšel již tolikrát vypravovati. Konečně se rozhodl, že dá ubohé trpitelce požehnání a ku podivu — záchvaty na chvíli ustaly, ale brzy počaly znova a ještě prudčeji. Na kaplana učinilo vše hluboký dojem a po prvé se v něm ozvala domněnka, není-li Juliána posedlá. Vzkázal pro pana faráře. Oba kněží se uradili, že budou nemocnou bedlivě pozorovati a teprve potom učiní potřebné kroky.

Časně ráno telegrafoval farář rodičům. Ve-lice se polekali a skoro celou cestu — sedm hodin — utíkali.

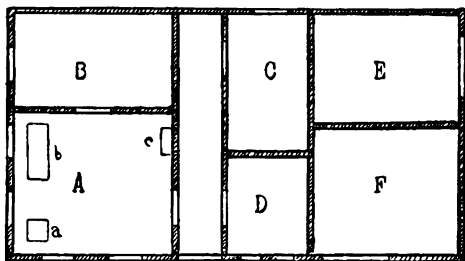
Od té doby navštěvoval kaplan Juliánu ještě častěji a v jeho duši se zvolna rozjasňovalo. Čtenáře bude jistě zajímati způsob, jakým hleděl proniknouti tajemnou záhadu, která až dosud zastírala rodinu Steimlovu. Již napřed

⁵⁶⁾ Výraz, kterého užil sám bratr.

⁵⁷⁾ Stejně líčí evangelisté na př. posedlého náměsíčníka.

podotýkám, že svého úmyslu nemocné nikdy neprozradil, takže jakákoli suggestce jest úplně vyloučena.

Kdykoli dal Juliáně požehnání, zalomcovalo jí to a křeče propukaly ještě prudčeji. Bylo třeba dívku přidržovati, aby z lůžka nevypadla. Také křik se stupňoval. Skoro se zdálo, že má před sebou šelmu, kterou někdo dráždí. Pozoruhodný byl její odpor ke svěcené vodě, kterou moderní člověk tak pohrdá a pro niž má pouze útrpný úsměv. Kdykoli jí kaplan Juliánu pokropil, svíjela se bolestí, jako by ji posypali žhavými jiskrami a zrovna šíleně zuřila nebo počala strašně proklínati⁵⁸⁾. Protože trpě-

Půdorys domku Steimlova.

A velká světnice; a stůl, b lůžko, c kamna. B a D menší pokoje, C komora, E, F hospodářské budovy.

⁵⁸⁾ Překvapuje to tím více, protože Juliána mimo záchvaty nikdy neklela.

la žízni, ráda se napila. Někdy jí přimíchali do sklenice t a j n ě několik kapek svěcené vody, takže nemohla nic upozorovati. Tu však vodu rozhodně odmítla. A jestliže se přece napila, počala se dusiti a všechno zvrátila. Totéž se opakovalo také s pokrmu. Záhada není tak veliká, jak by se na první pohled zdálo. Při svěcení vody dovolává se kněz ustavičně zásluh Kristových a prosí Boha, aby zapudil zlého ducha z každého místa, kde jí budou zbožně užívat.

Tím ovšem nebyly pokusy kaplanovy ještě vyčerpány. Jindy si přinesl svěcenou štolu. Sotva ji položil na nemocnou, chopila se jí a odhodila ji s takovou prudkostí, že jí nebylo možno zadržeti. Kdysi položil Juliáně na čelo křížek, v kterém byly ostatky svatého Jana. Nemocná se zrovna šíleně bránila tomuto doteku a svíjela se jako had, kterému jsme přišlápli hlavu. Když se jí dotkl kněz předmětem nesvěceným, nebylo na ní pozorovati nic.

Proto se kaplan rozhodl, že užije prostředků církevních. Říkal nad nemocnou latinský exorcismus⁵⁹⁾ a jeho účinky byly překvapující. Juliána se po každé uklidnila a křeče přestávaly; strpěla na sobě nejen posvěcené předměty, nýbrž i štolu a kříž. Jenom někdy neměla modlitba úspěchu a z dopisu kaplanova se dovídáme také příčiny: neříkal jí s opravdovou vážností a nepronesl rozkaz s potřeb-

⁵⁹⁾ Jeho podstatu jsem vyložil na str. 14.

ným důrazem. Snad ani nemusím připomínati, že všechny modlitby byly konány l a t i n s k y, takže jim nemocná nemohla přirozeně ani rozuměti.

Zatím vyvíjela se nemoc hrozným způsobem dále a slzy nám vstupují do očí, čteme-li, co všechno ubohá dívka přetrpěla. Při záchvatech potívala se na celém těle, zvláště s hlavy a s krku stékal pot hojnými proudy. Oči bývaly vypouleny, jako by umírala. Mnohdy jí otočila jakási neviditelná síla hlavu tak velice, že tvář byla skoro vzadu a vlasy splývaly na prsa. V takovém okamžiku počala se Juliána dusiti a bylo třeba násilím vrátiti hlavu do původní polohy. Na levé straně krku vytvořila se při záchvatech veliká boule, která se prudce pohybovala a po nějaké chvíli sama sebou zmizela. Její prsa se nepřirozeně dula a dech býval tak rychlý, že by ho zdravý člověk ani pět minut nevydržel. Nemocná tak dýchala půl hodiny, někdy i déle. Když záchvat pominul, bývala obyčejně tak svěží, jako by nic netrpěla⁶⁰⁾. Nevěděla o ničem a usmívala se na kněze zase tak přívětivě, jako by se nebylo nic stalo. Obyčejně říkávala, že se právě probudila a ostýchavě prosila za prominutí, že před knězem usnula.

⁶⁰⁾ Nesmí nás překvapovati, že po záchvatu nebyla Juliána obyčejně unavena. Násilných pohybů nekonala sama; jak uvidíme, byl jejich příčinou sám zlý duch.

Protože dosavadní prostředky se ukázaly příliš nedostatečnými, nařídil kaplan, aby celá rodina počala devítidenní pobožnost k Božímu Srdci Páně; měla se konati od 8. do 16. března 1880. Účinky byly neobyčejné. Bylo patrné, že tyto společné modlitby kohosi velice dráždily a svou nespokojenost dával najevo novými a ještě prudšími záchvaty. Současně počaly se dít zjevy, které již nenechávaly ani nejmenší pochybnosti o pravé podstatě nemoci. Byla to především znalost věcí, kterých se Juliána přirozeně dověděti nemohla.

Při záchvatech volávali totiž obyčejně kaplana Kropfmüllera. Aby dívku nepobouřili, dávalo se to úplně tajně. A ku podivu. Sotva vykročil z fary, věděla již o tom Juliána, proklínala ho a zlostně volávala: »Zavřete, aby sem nemohl.« Odkud se to dověděla? Oči mívala zavřené a také by jí zrak nebyl pomohl, protože z domku nebylo k fáře viděti. Mezi jejich okny a farou je řada vysokých domů. Když vcházel kaplan do dveří, říkala: »Už je tady« a dodávala: »Vyhodte ho!« A přece na nikoho ani nepohlédla. Ještě pozoruhodnější byla jiná okolnost. Při záchvatech mluvila Juliána silným hlasem mužským, ústa mívala zavřená a její rty se při tom ani nepohybovaly. Čím dále bylo patrnější, že ústy ubohé dívky mluví někdo jiný.

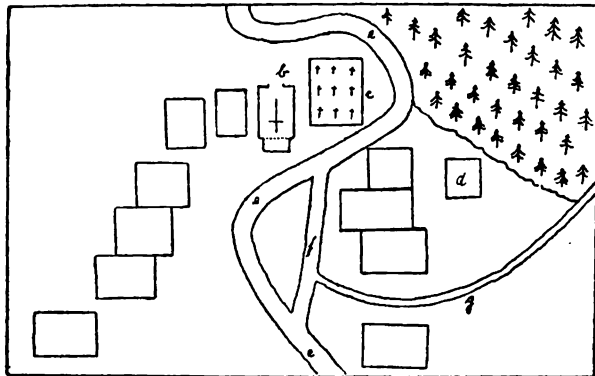
Kaplan brzy vypožoroval, že má na nemocnou daleko větší vliv než ostatní, kteří nebyli kněžími. Obyčejní lidé marně se pokou-

šeli, aby ji udrželi neb uchlácholili. Jakmile na ni položil ruku kněz, ustával strašný křik, který trval jindy celé hodiny. Chtěl-li ji otec nebo jiný laik upokojiti, rozdrásala mu ruce do krva-
va; ruky knězovy se však ani nedotkla. Tohoto rozdílu si přirozeně nevyložíme, protože dívka zdánlivě spala, oči mívala zavřené; proto nemohla viděti, kdo ji právě držel.

Avšak teprve v sobotu dne 13. března 1880 měla se záhada objasniti. Po poledni zavolali opět kaplana. Ještě než vkročil, věděla nemocná zase o jeho příchodu. Položil na ni štolu a brzy se mu podařilo ji uklidniti. Když se jí tázal: »Chceš, abych již odešel?« propukla v rozpustilý smích, jakého u ní ještě nikdy neslyšel. Sotva vyšel, pravila matka: »Kaplan již odešel.« V tom okamžiku ozval se opět potupný smích a jediným škusnutím shodila nemocná štolu na zem. Kaplan se vrátil po druhé, uklidnil ji znova a chtěl odejíti. Sotva vyšel z domu, pravila nemocná: »Ať mi ještě jednou přijde, potom mu něco povím.« Otec vyběhl z domu a zavolal kaplana, jenž byl ještě nablízku. Vrátil se po třetí, přistoupil odhodlaně k lůžku a pravil: »Ve jménu Ježíše Krista ti poručím, máš-li mi co říci, mluv!« Nemocná neodpověděla.

Tu jí kaplan položil ruce na hlavu a modlil se l a t i n s k y : »Ve jménu nejsvětější Trojice a ve jménu Pána našeho Ježíše Krista ukřižovaného, mocí svaté římské církve, pro zásluhy a na přímlovu přesvaté Panny Marie, sv. Jana

Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla⁶¹⁾, sv. Jana Evangelisty⁶²⁾ a všech svatých, poroučím ti, nečistý duchu: Odejdi!⁶³⁾« Kněz domluvil a ku podivu všech odpověděla nemocná na jeho latinská slova s potupným smíchem: »Neodejdu.« Opět pravil kaplan latinsky: »Odejdi!« a po druhé odpověděla Juliána:

Plán Hohenavy.

a fara; b kostel; c hřbitov; d domek Steimlův; e silnice; f menší cesta; g cesta z Hohenavy, po které se chodilo na Sv. Horu.

»Nepůjdu, nikdy nepůjdu.« Na třetí rozkaz mlčela.

⁶¹⁾ Jimž je zasvěcen kostel v Hohenavě.

⁶²⁾ Jeho svaté ostatky měl u sebe.

Bylo jasno. Juliána je posedlá zlým duchem, protože jinak latinské modlitbě rozuměti nemohla. Znovu opakoval kněz modlitbu a znova slyšel správnou německou odpověď: »Neustoupím, nepůjdu, nikdy ne.« Po chvíli pravila: »Ty máš příliš málo moci. Moje moc je větší než tvoje⁶⁴⁾.«

Prosím čtenáře, aby si dobře všiml tykání, které je zrovna charakteristické a které přestalo teprve po uzdravení na Svaté Hoře. Mluvila-li Juliána s knězem v době, kdy záchvat neměla, užívala po každé uctivého vy. Avšak pokračujme!

Potom tázal se kněz latinsky a jménem Božím: »Jak se jmenuješ?« S počátku neodpověděla vůbec; potom pravila: »To nepovím.« Když jí poručil, aby s ním mluvila latinsky, mlčela. Při tom dívka spala.

Kaplan poslal tajně pro pana faráře. Když posel odešel, pravila nemocná: »Teď mi přivedou ještě jednoho, ale ani toho se nebojím. Ten má ještě méně moci⁶⁵⁾.« Po příchodu fará-

⁶³⁾ Doslova: In nomine sanctissimae Trinitatis et in nomine Domini nostri Jesu Christi crucifixi et auctoritate sanctae Romanae Ecclesiae et per merita et intercessionem sanctae Mariae Virginis et sancti Joannis Baptistae et ss. Apostolorum Petri et Pauli et sancti Joannis Evangelistae et omnium sanctorum praecipio tibi, spiritus immunde: Recede!

⁶⁴⁾ Nezdá se vám, že slyšíte vychloubavá slova z evangelia: »Toto všechno tobě dám, jestliže padneš a budeš se mi klaněti?«

řově opakoval kaplan ještě jednou latin-
skou modlitbu, ale odpovědi vyzněly stejně
jako dříve a byly pronášeny se stejným po-
směchem. Při tom nemocná klela, že bylo hrů-
za poslouchati, avšak na rozkaz kněžíův oka-
mžitě umkla. Když jí to kdysi zakazoval otec
ve jménu Pána Ježíše, odsekla: »Vy k tomu
nemáte práva.«

Oba kněží byli přesvědčeni, že Juliána jest
opravdu posedlá; proto si umínili, že ji osvo-
bodí.

⁶⁵⁾ Podle všeobecného přesvědčení byl kaplan
zbožnější než sám farář.

7. DÁ BISKUP DOVOLENÍ?

Již dříve jsem upozornil, že církev postupuje velice opatrně a jen po svědomitém vyšetřování dovoluje knězi, aby se pokusil zlého ducha vymítnouti. To věděli dobře i v Hohenavě. Proto v pondělí dne 15. března 1880 poslal kaplan Kropfmüller dlouhý dopis biskupskému Ordinariátu v Pasově. Vylíčil v něm dopodrobna smutný stav nemocné dívky a prosil o dovolení, aby směl sám nebo jiný kněz vykonati slavný exorcismus. Dopis podepsal tehdejší farář a rodiče Juliány; všichni potvrdzovali správnost údajů kaplanových.

Bylo jisto, že biskupský Ordinariát nebude s dovolením pospíchat a choulostivou věc napřed podrobně vyšetří. Proto navštěvoval kaplan nemocnou dívku i nadále a dověděl se mnoho nového. Snad nemusím již ani připomínati, že zlý duch odpovídal obyčejně jen tehdy, byl-li tázán jménem s a m é h o B o h a.

Především se dověděl zajímavou novinku, že Juliána je posedlá třemi zlými duchy. Kdysi prý jich bylo osm v jedné osobě v Čechách; byli však s dovolením biskupovým exorcisováni od osmi⁶⁶⁾ kněží a donuceni, aby svou oběť opustili. Tři z nich posedli prý Juliánu, pět ostatních jinou dívku v sousední farnosti mautské.

První údaj se mi dosud nepodařilo zjištit,

ačkoli jsem se obrátil na všechny české Ordinariáty. Na můj dotaz v Praze prozkoumal na př. vldp. archivář František Tischer pečlivě všechna akta z let 1867—1870, avšak zmínky o exorcismu se nedopátral. J. E. pan biskup Podlaha (15. července 1929) pokládá za možné, že dovolení bylo dáno jen ústně. Zato druhá výpověď ďáblova byla úplně správná. Jak píše kaplan Kropfmüller svému biskupovi (22. března 1880), stonala v sousední farnosti mautské opravdu dívka za stejných příznaků, jaké pozoroval na Juliáně. Bydlela v osadě Kleinphilippsreut. Jejího jména, bohužel, neudává a také moje pátrání nevedlo k cíli. V době, o které píší, nebylo Mauth ještě samostatnou farou, proto nemělo ani pamětní knihu. Osada Kleinphilippsreut připadla později k farnosti herzogsreutské. Na moje dopisy se mi dostalo po každé záporné odpovědi. Ani se tomu příliš nedivím. Nikdo nepřipadl na myšlenku, aby nemocnou dívku exorcisoval a kaplan Kropfmüller byl již po třech měsících přeložen na jiné vzdálené místo. O správnosti jeho údaje nesmíme však ani pochybovati; psal přece biskupovi a již napřed musel býti připraven, že jeho výpovědi budou vyšetřovány.

⁶⁶⁾ Tento počet může býti také vylhaný. Čtenář se brzy přesvědčí, jak nerad se přiznává ďábel k pravdě, která ho pokořuje. Aby svou porážku zmenšil, zvětšil podle všeho počet kněží. Ve skutečnosti by stačil jediný.

Jindy se dověděl, že všichni tři neposedli Juliánu najednou. První to učinil před desíti lety, druhý před pěti lety, poslední před pěti nedělemi. To by se shodovalo přesně s událostmi, o kterých jsem již vypravoval⁶⁷⁾, protože každá z nich byla provázena velikým zhoršením nemoci. Na otázku, proč teprve při třetím posednutí počalo tak hrozné utrpení, dostal kaplan překvapující odpověď: »Teprve nyní přišel ten pravý.«

Dlouho se nemohlo Kropfmüllerovi podařiti, aby vyzvěděl jejich jména; zlí duchové se všemožně vzpírali, aby je prozradili. Až jednou tázal se opět: »Jak se jmenuje první?« Načež dostal odpověď: »Sarmon.«

»Kdo je tento Sarmon?«

»Zavržený duch.«

»Jak se jmenuje druhý?«

»Král Hunů.«

»Tedy Attila?«

»Ano.«

»Co je tento Attila? Zavržený člověk nebo zavržený duch?«

»Zavržený duch.«

»Jak se jmenuje třetí?«

»Hono.«

»Co je tento Hono?«

»Zavržený duch.«

K tomu třeba několik poznámek. Jména jsou úplně libovolná a zlý duch je může také měniti.

⁶⁷⁾ Studna, kočka a muž.

Kněz se na ně táže spíše proto, aby vypátral počet duchů, kteří nemocného ovládli nebo se dopídlil příčiny, proč byl posednut. Velmi často jsou jména vzata z osob, které žily hříšně a pravděpodobně propadly věčné záhubě. Je také možno, že při jejich zkáze měl ten neb onen duch větší účast; tu bylo by jméno jakousi památkou dobytého vítězství. V pramenech pozorujeme velikou nesrovnalost, kterou však možno dobře vyložit. Kaplan píše: Sarmon, Attila, Hono a s ním souhlasí protokol svatohorský: Attila, Hono⁶⁸⁾. Bratr Juliánin udává: Kuno, Bruno, Attila; lékařský posudek dra. Schärfa: Gonor, Saron, Attila.

Jak patrně, dochovali nám kaplan a svatohorský archiv jména nejspíše⁶⁹⁾. Všechny prameny souhlasí ve jménu Attila; proto jeho existenci pokládám za prokázanou. Místo neznámého Hono-na slyšel podle všeho lékař Gonor, protože toto jméno mu připomínalo určitou nemoc; bratr z podobného důvodu si zapamatoval známější Kuno.

Nejvíce překvapuje v ústech Juliániných jméno Sarmon, protože se o něm tolikrát píše v literatuře spiritistické, kde je pokládán za jednoho z duchů nepolepšitelných. O jeho jméně nemohla však věděti dívka, která od svého osmého roku byla větším dílem upou-

⁶⁸⁾ Listina má značku XIV-612.

⁶⁹⁾ Proč svatohorský archiv uvádí pouze dvě jména, doví se čtenář později.

tána na lůžko a nikdy podobných knih nečtla. Lékařovo Saron bylo asi biblickou vzpomínkou na jednu rovinu palestinskou; bratrovo Bruno pokládám za omyl.

Ještě více byl kaplan udiven, když odeslal svůj dopis pasovskému Ordinariátu. Ačkoli nemocná neměla o něm ani tušení, překvapila ho pojednou vyčítavou otázkou: »Vid', lichotníku, už jsi psal?« A několikrát pravila: »Jsem jenom zvědaví, kdy asi dojde biskupova plná moc. Potom bychom museli odejít. Ty sám nemáš moci, abys nás vyhnal. Napřed ji musíš dostat od biskupa⁷⁰⁾.«

»Kolika kněží je potřeba, aby vás vyhnali?«
»Tři.«

»Proč to nemůže učiniti jeden?«
»Protože jsme tři⁷¹⁾.«

»Musí všichni tři kněží býti splnomocněni od nejd. pana biskupa?«

»Ano.«⁷²⁾

»Proč mi zjevujete takové věci, které jsou k vaší škodě? Máte to od někoho poručeno?«

»Ano, od Nejvyššího.«

Jindy pravil kaplan: »Poroučím vám, abyste

⁷⁰⁾ Prosím čtenáře, aby si dobře všiml množného čísla: jsme zvědaví.

⁷¹⁾ Tato odpověď jest úplně lživá, souhlasí však dobře s pyšnou povahou dáblou. Na Svaté Hoře byli v rozhodné chvíli přítomni pouze dva kněží, ale jen jeden z nich vykonával předepsané modlitby.

⁷²⁾ Podobnými výpověďmi chtěli asi zlí duchové odstrašiti kaplana od jeho úmyslu.

této osobě neškodili ani na životě ani na zdraví.«

»My ji přece dostaneme. Kdybys tu nebyl, již dávno by byla v naší moci.«

»Máte od Nejvyššího dovoleno, abyste této osobě ukládali také o život?«

»Ano, nezabrání-li nám nějaká vyšší moc.«

»Co myslíte touto vyšší mocí?«

»Ruce knězovy⁷³⁾. Z neposvěcené ruky nepřijmeme nic, knězovy ruky bojíme se více než štoly a kříže a svatých ostatků⁷⁴⁾.«

K této odpovědi připojil kaplan důležitou poznámku: »Opravdu, jen kněžské ruce mohou zlomiti moc zlých duchů. O tom se předsvědčil v hluboké úctě podepsaný již několikrát a také pan farář má tutéž zkušenost. Chce-li otec nebo jiný laik pokropiti nemocnou svěcenou vodou nebo na ni položit křížek a svaté ostatky, vzpírají se proti tomu zlí duchové šfeleným křikem a zuřivými pohyby. Moc svěcených rukou činí všechny jejich pokusy neškodnými.«

Jindy se chlubili duchové: »My ji přece dostaneme.«

»Co dostanete? Tělo nebo duši?«

»Duši.«

»A co s ní uděláte?«

»Vezmeme ji s sebou.«

⁷³⁾ A přece jím moderní člověk tolik pohrdá!

⁷⁴⁾ Z toho neplyne, že by kněz byl světlejší než Kristův kříž. Má však od Spasitele moc, aby jeho jménem poroučel i ďáblům.

»Kam?«

»Do pekla.«

Jindy opět tázal se kaplan: »Máte od Nejvyššího také dovolení, abyste tuto dívku usmrtili?«

»Ano.«

»Pokusili jste se již o to? A jak?«

»Pokusili jsme se ji probodnouti, zardousiti a přervati jí hlavní prsní žílu.« K této odpovědi dodává kaplan: »Všechny udané pokusy zlí duchové opravdu učinili — nejenom v přítomnosti podepsaného, nýbrž také před rodiči a blízkými příbuznými.« Z jiných pramenů se dovídáme poněkud více. Farář Lueg a stavitel Steiml vypovídají souhlasně, že se Juliána chopila několikrát nože, aby se usmrtila. Jenom s největším úsilím se podařilo vyrvati jí vražedný nástroj. Jak ji hleděli zlí duchové zardousiti, vypisuje nám na př. protokol P. Poláka: »Juliána otočila (na Svaté Hoře) hlavu tak nepřirozeně, že její vlasy byly vpředu a obličej vzadu.« Při tom se počala dusiti, protože potřebný vzduch neměl přístupu do plic. Z výpovědí bratrových se dovídáme, že podobné pohyby opakovaly se také v Hohenavě. Sami duchové vyznali, že by byli velice rádi, kdyby jim laici chtěli brániti v křečovitých záchvatech, kterými znetvořovali obličej, ruce a nohy Juliány nebo zrychlovali její dech. Doufali, že by se jim tak spíše podařilo přervati některou z hlavních tepen a dívku usmrtiti.

Kdykoli se kněz tázal, co s nemocnou za-

mýšlejí, dostal po každé odpověď: »Chceme ji usmrtiti.«

»Kdo vám to dovolil?«

»Nejvyšší⁷⁵⁾.«

»Nemůže vám nic zabrániti?«

»Jenom kněz.«

»Kdy přestanete tuto osobu trápiti a ukládati jí o život?«

»Kdybychom byli vypuzeni od biskupa.«

»Nemůže zlomiti vaší moci svaté přijímání?«

»Může, ale jen na kratičkou dobu.« K tomu poznamenává kaplan, že zlí duchové přesně udali čas a pokusy se sv. přijímáním potvrdily správnost jejich výpovědi. Proto třeba upřímně litovati, že v dopise k Ordinariátu doby blíže neoznačil. Od stavitele Steimla jsem se dověděl, že Juliána mívala po svatém přijímání pokoj asi čtvrt hodiny. To by přesně souhlasilo s dobou, pokud nejsou sv. způsoby stráveny a dokud trvá svátostná přítomnost Spasitelova.

Svůj druhý dopis ze dne 22. března 1880 zakončuje kaplan slovy: »Jenom kněz může překaziti škodlivé, ba i životu nebezpečné vlivy dábelské na tělo Juliány. O tom se přesvědčil s dostatek jak v hluboké úctě podepsaný, tak také pan farář Lueg. Došlo to tak daleko, že v době záchvatů nesmí se laik nemocné ani dotknouti, svěcenou vodou ji pokropiti

⁷⁵⁾ Čtenář jistě již vypozařoval, že zlí duchové nemluvili úplně pravdu. Nesměli Juliánu přímo usmrtiti; proto se pokoušeli dojíti svého cíle oklikami.

nebo položit na ni křížek. Jakmile se k ní jen blížil s takovými předměty ruka laikova, počíná dívka bít kolem sebe rukama. Ještě hůře, chtějí-li laici překaziti její bolestné záchvaty. V takovém okamžiku se zlí duchové rozzuří a zmítají nemocnou v lůžku zrovna šíleně a vynucují ubohé trpitelce pronikavý a z domu daleko slyšitelný křik. Proto se musí pan farář Lueg a v hluboké úctě podepsaný skoro stále u nemocné střídati — ve dne i v noci.«

Dopis končí prosbou:: »Protože tento stav je pro nemocnou nanejvýš nebezpečný a bolestný, pro její rodiče a místní duchovenstvo obtížný a unavující a protože jen nejd. biskupský Ordinariát může odpomoci, proto v hluboké úctě podepsaný vznáší jménem důst. pana faráře Luega a jménem rodičů na nejd. biskupský Ordinariát naléhavou a uctivou prosbu, aby ráčil splnomocniti tři kněze, kteří by vykonali nad Juliánou Steimlovou exorcismus. Svou prosbu odůvodňuje tím, že podle výpovědí zlých duchů je k tomu třeba tří kněží. O pravdivosti těchto slov je sotva možno pochybovati. Sami prohlásili, že mají od Nejvyššího rozkaz, aby vypovídali i v svůj neprospěch. Také ostatní věci, které až dosud předpověděli, se splnily.«

Dopis kaplanův potvrdil také pan farář. Výslovně zdůraznil, že píše na základě vlastních zkušeností. Je přesvědčen, že Juliána jest opravdu posedlá a doufá, že jejich uctivé prosbě bude vyhověno.

8. BISKUP NEDOVOLIL.

U Steimlů bylo čím dál tím hůře a toužebně čekané dovolení biskupovo nepřicházelo. V svatém týdnu, od 21. do 28. března 1880, měla Juliána stálý záchvat, při kterém byla skoro ustavičně v jakémsi polospánku. Proto se kaplan rozhodl, že nebude čekat na odpověď Ordinariátu, nýbrž vykoná o své újmě církevní exorcismus⁷⁶⁾. Věděl-li o jeho záměru také farář, nepodařilo se mi z pramenů zjistiti. Zdá se však, že o kladné odpovědi nelze ani pochybovati. Oba kněží postupovali úplně svorně; také klíče od kostela mívá obyčejně farář. Když pohrozil kaplan kdysi zlému duchu exorcismem, odpověděl mu sebevědomě: »Já neustoupím, ale ustoupíš ty a odejdeš se smutnou zkušeností.« Později uvidíme, jak se předpověď doslova vyplnila.

Pokus měl se státi v pondělí velikonoční, které připadalo r. 1880 na 29. března. O půlnoci jmenovaného dne měl otec ještě s jiným mužem⁷⁷⁾ přivésti Juliánu do kostela. Překvapení se báti nemuseli, protože kostel i dům

⁷⁶⁾ Tím ovšem nechci vinit kaplana z neposlušnosti. Již dříve jsem podotkl, že biskupského splnomocnění je třeba jen tehdy, koná-li se posvátný obřad veřejně; s o u k r o m ě může exorcisovati každý kněz.

⁷⁷⁾ Jeho jméno si bratr již nepamatuje.

Steimlův leží na konci vesničky a jsou od sebe vzdáleny jen asi 100 kroků. Mezi oběma se rozkládá hřbitov, který možno pohodlně obejít. Kolem dokola šumí les, který je zakrýval před zraky nahodilých chodců⁷⁸⁾.

Provedení smělého podniku bylo však těžší, než se s počátku domnívali. Jakmile vyzvali Juliánu, aby jich následovala, počala se dívka zoufale brániti; když pozorovala, že přesile neodolá, klesla jako mrtvá k zemi a všechny pokusy přivést ji k sobě byly marné⁷⁹⁾. Otec nedal se mýlit. Oba mužové chopili se Juliány, zanesli ji do kostela a položili ji před hlavním oltářem. Tam čekal již kaplan Kropfmüller. Byl oděn rochetou a štolou. Zavřel opatrně kostel, rozsvítil světla, otevřel svatostánek a vystavil Vel. Svátost. Po vroucí pokloně vzal monstranci do ruky a šel k posedlé Juliáně. Vyskočila a chtěla se na něho vrhnouti, ale oba mužové ji zadrželi. Kaplan postavil nemocné dívce Vel. Svátost na hlavu, říkal *I a t i n s k y* obvyklou zaklínací modlitbu a udělil sv. požehnání. Ku podivu. Juliána se uklidnila. Sama povstala a také domů odešla pěšky⁸⁰⁾.

⁷⁸⁾ Viz plán Hohenavy na str. 60.

⁷⁹⁾ Také jindy použil ďábel podobných úskoků, aby zmařil snahy otcovy. Bude o nich vypravováno na příslušných místech.

⁸⁰⁾ Římská obřadní kniha tohoto způsobu neschvaluje, protože je spojen s velkým nebezpečím pro Vel. Svátost. Zdá se však, že kaplan to nevěděl a Bůh jeho důvěru odměnil.

Nějakou dobu dařilo se dívce dobře a zbožný kněz se kojil nadějí, že se mu podaří Juliánu zachrániti. Byla zdravější a veselejší, záchvatů neměla žádných — a přece mělo brzy přijíti trpké rozčarování. Jak se dovíme později, vypudil kaplan pouze nejslabšího ze tří duchů, jménem Sarmona. Jak se zdá, byli ostatní dva nehodou svého druhu přece jen zaraženi; tím spíše, poněvadž dosud nevěděli, jak rozhodne biskupský Ordinariát. Proto se chovali prozatím klidně.

Po 14 dnech nastala náhle změna a známe přesně okolnosti, které ji provázely.

Asi půl hodiny na západ od Hohenavy leží vesnička Haslach. Skoro v polovině cesty stojí ve stínu dvou lip malá, čtyřhranná kaplička s polokruhovou apsidou. Střecha je plechová; také apsida je z venku obložena plechem. Vpředu viděti oltář s pěkným, dnes již trochu zašlým obrazem Panny Marie, ona tiskne něžně k své tváři Jezulátko. Po stranách obrazu jsou dva andělci. Kol dokola je rozvěšeno nebo rozestaveno mnoho jiných obrazů, jak tomu bývá ve venkovských kaplích.

Rozradostněná Juliána si umínila, že vykoná pouť k milé kapličce. Nemodlila se dlouho, když nastal nový záchvat. Jak se zdá, pobouřil její zbožný úkon oba zlé duchy, kteří v ní dosud zůstali. Jako uštknuta vyběhla z kaple a chvátala domů. Jakmile spatřila z okna sněhové vločky, počala volati, že všichni jsou zatraceni, rvala si zoufale vlasy a zuřila jako

dříve. Lidé si vysvětlovali nečekanou proměnu velice pohodlně; Juliána prý si nevzala v kapli svčcenou vodu. Proto upadla znovu do téže nemoci. Zdá se mi, že mohu podati výklad mnohem přirozenější a proto i pravděpodobnější.

Již dne 2. dubna 1880 byla psána u biskupského Ordinariátu zamítavá odpověď na oba dopisy kaplanovy; byla však podepsána teprve 14. dubna. Asi do téže doby⁸¹⁾ spadá nový záchvat Juliánin a je velice možné, že mezi oběma událostmi je jakási souvislost. Jakmile zlí duchové nabyli jistoty, že Ordinariát exorcismus nedovolí, vystoupili opět veřejně.

Odpověď biskupova⁸²⁾ je velice důležitá. Prozrazuje, že ani na nejvyšších místech nebývá vždy dosti odvahy jíti věci až na kloub. Zastíráním nevykonalo se ještě nic velikého a přílišná opatrnost nebývá po každé ctností.

Odpověď adresovaná farnímu úřadu v Hohenavě jest doslova tato: »V dopisech kaplana Jana Křtitele⁸³⁾ Kropfmüllera ze dne 15. a 22. minulého měsíce, potvrzeného panem farářem Josefem Luegem, nelze najíti jediného bodu⁸⁴⁾, z kterého by se mohlo souditi na posedlost obuvníkovy dcery Juliány Steimlové. Podle

⁸¹⁾ Den přesněji určití nemohu.

⁸²⁾ V archivu má číslo 1122.

⁸³⁾ Správně má býti: Jan Evangelista.

⁸⁴⁾ Ani to, že rozuměla latinským otázkám kaplanovým a správně na ně odpovídala?

jednohlasného usnesení zakazuje se tímto výslovně použití jakéhokoli církevního exorcismu. Kaplanu Janu Křtiteli Kropfmüllerovi se důrazně zapovídá, aby tuto osobu nenavštěvoval a o její duševní věci se nestaral. Panu faráři se ukládá, aby pečoval o lékařskou prohlídku a lékařské ošetřování Juliány. Sám ať jí věnuje jen tolik pozornosti jako každému jinému farníkovi. Toto společné usnesení kapitulní budiž oznámeno také kaplanovi Janu Křtiteli Kropfmüllerovi.«

Odpověď Ordinariátu působila jako blesk s jasného nebe. Ale mělo být ještě hůře. Dábel nemohl oželeť dlouho svou porážku; proto chystal pomstu. Netrvalo dlouho a o svědomitém kaplanovi se počalo šeptati, že se do Juliány zamiloval. Snadno si představíme, jak bolestně se dotkly takové řeči čistého kněze.

Ani s tím nebyl nepřítel ještě spokojen. Pověst o nočním exorcismu donesla se až do Pasova. Veřejné mínění tvrdilo, že příčinou všeho byl druhý svědek a také bratr posedlé kloní se k této domněnce. Buď tomu jakkoli, dekretem ze dne 20. dubna 1880⁸⁵⁾ byl Kropfmüller z Hohenavy narychlo odvolán a poslán za kaplana do Iggensbachu. Na jeho místo nastoupil 4. května Alois Schott. Při svém odchodu vzpomněl si na výhružnou předpověď ďáblu⁸⁶⁾ a bolestně dodal: »Zlý duch měl pravdu.«

⁸⁵⁾ Pod číslem 1388.

Do Hohenavy byl poslán perlesreutský lékař Dr. Schärf⁸⁷⁾, aby nemocnou prohlédl a podal Ordinariátu své dobré zdání. Je datováno ze dne 20. dubna 1880⁸⁸⁾ a je velice charakteristické. Proto je podávám doslova:

»Nejdůstojnější Ordinariátele

Podepsaný vykonal dnes potřebné šetření s Juliánou Steimlovou, osmnáctiletou dcerou obuvníkovou z Hohenavy a dospěl k tomuto výsledku: nemocná trpí u t k v ě l o u p ř e d s t a v o u, že v osmi letech byla posedlá ďáblem Gonorem, v 13 letech silnějším Saronem a před čtvrt rokem nejsilnějším ze všech ďáblů Attilou. Tento poslední prý ji chce roztrhati. Její duševní život ukazuje p o u z e t u t o j e d i n o u ú c h y l k u; jinak je duševně ú p l n ě z d r a v á. Protože však nikdo nemůže zaručiti, že tato úchylka nepřeskočí také na ostatní schopnosti duševní, bylo by nejlépe, kdyby byla dána do blázince neb aspoň podrobena přísnému lékařskému dozoru⁸⁹⁾ a ošetřování. Ostatně j e d i n á návštěva osoby úplně neznámé nemůže jí osvoboditi od podezření, zda se jen nepřetvařuje.«

⁸⁶⁾ »Já neustoupím, ale ustoupíš ty a odejdeš se smutnou zkušeností.«

⁸⁷⁾ V matrikách hohenavských bývá psáno chybně Scherf.

⁸⁸⁾ V archivu má číslo 1417.

⁸⁹⁾ Jako kdyby v pasovské nemocnici nebyla dost přísně pozorována!

Při čtení tohoto dobrého zdání těžko se ubrániti smíchu. Sám lékař uznává, že navštívil Juliánu jen jednou, jakkoli mu byla úplně neznámá a pocházel z vesnice několik hodin vzdálené. Návštěva stala se v době, kdy Juliána záchvat vůbec neměla; proto nikde není zmínky o křečích a podobně. A to stačilo, aby s těžko pochopitelným sebevědomím mluvil o utkvělé představě a nepokrytě vyslovil ničím neodůvodněné podezření, že ubohá dívka je sprostou podvodnicí a že se přetvařuje.

Mimoděk vzpomínám na podobnou událost v dějinách posedlých hochů illfurtských. Protože je tak zajímavá, podávám ji skoro doslova, jak je popsána v tamním archivu⁹⁰⁾: »Podprefekt⁹¹⁾ Dubois de Jancigny poslal do Illfurtu soudního lékaře dra. Krafta, aby hochy důkladně prozkoumal a podal o svém šetření úřední zprávu. Dr. Kraft byl protestant a nevěrec. S tváří, v níž bylo viděti pohrdavý posměch, přistoupil k dětem a dal si od starosty vyložiti počátek nemoci a jednotlivé projevy posedlosti. Jeho výklad zakončil slovy: »Hm, tu nejde ani o čáry ani o ďáblý. To je nemoc, které my říkáme posunčina⁹²⁾.«

Přítomní byli jednak překvapeni, jednak roztrpčeni, jak lehkomylně lékař celou věc posuzuje. Jeden z nich si dovolil poznámku:

⁹⁰⁾ Sutter-Cirinová, Satan v Illfurtu, Praha, 1931, 80.

⁹¹⁾ Asi náš zástupce okresního hejtmána.

⁹²⁾ V originálu: tanec sv. Víta.

»Pane doktore, vy jste teprve přišel. Nemůžete přece pronášeti posudku, dokud neuvidíte, co se tu vlastně děje.«

»Máte pravdu,« řekl náš odborník. »Proto vyvolám záchvat. Hned uvidíte.« Vytáhl zlaté hodinky a držel je před očima Děpoltovi⁹³⁾ se slovy: »Podívej se, hošíku! Na víčku hodinek je vyryt obraz ptáka. Dívej se dobře! Najdeš-li toho ptáka, jsou hodinky tvoje.« Hoch prohlížel hodinky asi pět minut, ale nepohnul ani brvou. Ptáka nenašel, protože ho tam nebylo. Byly tam vyryty jen ozdobné figurky. Potom podrobil lékař zkoušce také jeho bratra Josefa, opět bez úspěchu. Touto zkouškou chtěl vyvolat u hochů nervový rozruch, který měl potvrdit jeho domněnku. Avšak hoši zůstali úplně klidni a dr. Kraft mrzutě uznal, že o nemoci nervové nemůže býti řeči.

Tu zavedl jeden z přítomných radních — pan Antonín Zurbach — lékaře stranou a prosil ho, aby s ním zašel do předsíně. Tam vypláchl dvě sklenice a naplnil je čerstvou vodou. Potom podal lékaři třetí sklenici, v níž byla také voda a poprosil, aby prstem vpustil jedinou kapku této vody do jedné z obou prvních sklenic. Vrátili se do světnice a lékař nabídl obě sklenice hochům, kteří stále trpěli velikou žízní. Sáhli chvatně po sklenicích. Děpolt vypil svou sklenici jediným douškem. Josef ji ani k ústům nepřiložil. Jakmile se sklenice jen dotkl, hodil

⁹³⁾ Jeden z posedlých bratří.

jí o zem a zlostně zvolal: »Fuj, prasečina!«⁹⁴⁾

Dr. Kraft byl nanejvýš překvapen. Vrátil se do předsíně, aby prozkoumal obsah třetí sklenice. Musel však přiznati: »Tato voda nemá přece žádné zvláštní chuti.« K tomu podotkl správně pan radní Zurbach: »A i kdyby ji měla. Vždyť chlapec sklenici k ústům nepodal.«

»Prosím vás, jaká je to vlastně voda v třetí sklenici?« tázal se rozčileně dr. Kraft. »T o j e s v ě c e n á v o d a,« odpověděl klidně radní. A lékař? Pouze vyhrkl: »Tomu, pánové, nerozumím.« Potom se podíval rychle na svoje hodinky a pravil: »Ó, již musím na dráhu.« Chvatně odešel, ale jeho potupný úsměv zmizel nadobro. Škoda, že dr. Schärf nenavštívil Juliánu, když měla záchvat; snad by byl jeho posudek býval příznivější.

⁹⁴⁾ Podobnými a ještě horšími jmény nazývali vše svěcené.

9. NOVÁ NADĚJE.

Odvoláním Kropfmüllerovým nebyla trapná věc umlčena. Právě naopak. Zpráva o posedlé Juliáně rozšířila se tím více po dalekém okolí a lákala především kněze⁹⁵⁾, aby se hleděli dopídití pravdy. S Juliánou konány četné pokusy a jejich důsledkem bylo skálopevné přesvědčení, že Ordinariát jednal ukvapeně a že těchto úkazů nelze vyložit cestou přirozenou. Většina kněží mluvila s Juliánou *latinsky* a ku podivu. Tato venkovská dívka dobře jim rozuměla a odpovídala přesně na jejich latinské otázky.

Než nikdo se neodvážil nového exorcismu. Pan farář sice Steimlovy neopustil, ale proti výslovnému zákazu biskupovu byl bezmocný. Rodina byla proto odkázána sama na sebe a trpěla strašně. Její bratr shrnul vše v krátká, ale hluboce jímavá slova: »Mohl bych napsati celou knihu, co jsme s ní zažili.«

Záchvaty se opakovaly v delších nebo kratších přestávkách ustavičně; obyčejně každý třetí týden, někdy i častěji a trvaly 10—12 hodin. Bývaly provázeny prudkými křečemi a

⁹⁵⁾ Byli to: Jan Stanql z Grafenavy, Josef Bauer z Oswaldu, Alois Kaltschik z Mautu a Frant. Ascher z Dolního Kreuzberku.

křikem, který rozdíral duši a činil pobyt v domě nesnesitelným. Proto byla Juliána přenesena do malé světničky v zadní části domu, aby zavřené dveře tlumily poněkud její výbuchy a neobtěžovaly zákazníky. Několikrát chopila se v záchvatu ostré sekery a hrozila všem, že je pozabíjí; jindy popadla kámen a chtěla po nich házet.

V tuto bezútešnou situaci zazářil konečně paprsek naděje. Rok co rok chodívalo z okolí Hohenavy procesí na Svatou Horu — obyčejně na svatodušní svátky — a svatohorská Matka Boží jest dodnes v celém kraji ve veliké úctě a lásce. Také r. 1881 chystali se poutníci na dalekou cestu, kterou konávali většinou pěšky, jakkoli trvala celé tři dny. Asi v tu dobu vzpomněl si otec, jak při nočním exorcismu prohlásila Juliána, že bude osvobozena jen na poutním místě, k d e j e s t o s m k n ě ž ⁹⁶⁾. Mimoděk ho napadla Svatá Hora a této myšlenky se již nespustil. Vzpomínka na tolik divů a zázraků, jichž svědkem byla milostná svatyně, dodávala mu důvěry, že ani jeho prosby nebudou zklamány.

Když vypravoval o svém úmyslu panu faráři, byl zbožný kněz ve velikých rozpacích. Jak-

⁹⁶⁾ Výrok byl učiněn o velikonočních r. 1880; v té době bylo na Svaté Hoře opravdu osm kněží: Kliment Vlasák, Ant. Teichmann, Frant. Vítek, Adolf Gossler, Josef Kadaník, Alois Polák, Josef Nedbal a Engelbert Janeček. Formálně patřil ke koleji také P. Frant. Hašek, byl však již čtyři léta na zotavené v Praze.

koli si vroucně přál, aby Juliána byla uzdravena, lekal se přece obtíží s takovou cestou spojených. Proto pravil: »Bude to pro vás, pane Steiml, veliká oběť, vezmete-li Juliánu s sebou. Ale s pomocí Boží to zkuste! Snad vám Matička Boží pomůže.«

Konečně bylo smluveno, že napřed vykoná pouť otec sám. Měl se přesvědčiti, budou-li na Svaté Hoře ochotni podejmouti se takového úkolu. Snad ještě nikdy se nemodlil tak vroucně jako tehdy. Ostatní poutníci měli s těžce zkoušeným otcem upřímný soucit a dodávali mu mysl i důvěry. Když uviděli z dálky věže svatohorské, poklekli a pozdravili po prvě Královnu. Na Boží hod svatodušní — 5. června 1881 — byli v Příbrami.

První zprávu o nemocné podal P. rektorovi, Klimentu Vlasákovi, vůdce poutníků František Moosbauer. Protože se o něm zmíním častěji, vypíši krátce jeho život. Narodil se 2. prosince 1833 v Neu-Schönau⁹⁷⁾, v tehdejší farnosti St. Oswald. Byl synem podruha Vavřince Moosbauera a Františky, rozené Neblové ze sousedního Drachslschlagu. Dne 11. června 1869 oženil se s Annou, rozenou Eignerovou z Neu-Schönau. Byl stolařem, omezoval se však jen na hrubší práce. Zemřel 6. prosince 1901 a odpočívá na farním hřbitově v Neu-Schönau.

⁹⁷⁾ Svatohorské prameny jmenují jeho rodiště Katzberg. Jak jsem se přesvědčil, jsou obě místa spojena a tvoří jen dvě části téže osady.

⁹⁸⁾ Svazek I., str. 220.

Představený vyslechl pozorně jeho dlouhý výklad — ale marně se bránil domněnce, je-li vše opravdu zaručeno. Zajímavý je důvod, pro nějž se konečně rozhodl, že Juliánu přijme. Píše o tom sám v místní kronice⁹⁸): »Protože Svatá Hora jest útočištěm všech a Panna Maria neodmítá pomoci nikomu, kdo se k ní s důvěrou utíká, pokládal si pisatel, který byl tehdy rektorem, za hřích odmítnouti beze všeho tyto lidi, kteří sem přišli tak zdaleka.« Žádal však, aby pan farář mu popsal podrobně původ nemoci a vylíčil zjevy, kterými byla provázena.

O něco později setkal se v sakristii sám otec s P. Aloisem Polákem a tázal se ještě jednou: »Smíme sem někdy přivésti posedlou, abyste ji zbavili zlého ducha, který ji bolestně trýzní?« a počal popisovati smutný stav své ubohé dcery. Kněz vyznává upřímně v svém pamětním spise, že cizímu poutníku mnoho nedůvěřoval. Spíše jen, aby se ho zbavil, prohodil bezmyšlenkovitě: »Přijďte!« Povzbudil jej, aby rádi uctívali Pannu Marii a odešel.

Zmiňuji se tu nyní o tehdejších členech koleje svatohorské. Nepočítáme-li služebných bratří, měla r. 1881 osm kněží. Rektorem byl P. Kliment Vlasák. Kromě něho: P. Frant. Vítek (1815—1896); P. Frant. Krutil (1815—1897). Na svých misionářských cestách po Americe získal si mnoho zkušeností, pro něž byl žertem nazýván »starým praktikem«; P. Josef Kosek (1843—1890), povaha vážná a ucelená; P.

Alois Polák, jenž měl na starosti kostel Panny Marie; P. Antonín Zeman (1849—1922); P. Josef Kadaník (1843—1894) a P. Josef Nedbal. Kromě pátera Zemana byli všichni starší a konali před tím četné misie. Jen po svědomitém vyšetřování uvěřili později v posedlost Juliány a svého úsudku nezměnili až do smrti.

Brzy však počaly se roznášeti po českých vlastech strašidelné zprávy o zlém duchu, který prý chodí světem. V Brně si na příklad vypravovali (sr. Čech ze dne 5. srpna 1881), že má za pokání navštívit 9.999 kostelů a zvědavé zástupy proudily do chrámů, kde se měl ukázati. Netrvalo dlouho a podobné zvěsti kolovaly i po Praze. V okolí svatohorském se dokonce tvrdilo, že chodí v podobě mladé dívky, provázené dvěma muži. Rozruch nabyl takových rozměrů, že kněží byli nuceni postrašený lid chlácholiti a dodávati mu důvěry. Jaký byl účel těchto klepů, nevíme. Měli snad býti na Svaté Hoře zastrašeni, aby se tak nebezpečného pokusu nepodjímalí? Možné to bylo.

Kdo byl jejich původcem, nepodařilo se vypátrati.

10. CESTA NA SVATOU HORU.

Na Svaté Hoře velice brzy zapomněli na bavorského poutníka a jeho podivnou prosbu. Zato v rodině Steimlově nelenili a chystali se na dalekou cestu. Protože Juliána byla velice slabá, mělo se jeti částečně povozem, ostatek po dráze. František Moosbauer se nabídl, že spolu s otcem Františkem Steimlem nemocnou doprovodí. Bylo ustanoveno, že vyjdou 6. července⁹⁹⁾. Napřed však požádali pana faráře, aby jim dal slíbený dopis pro svatohorského P. rektora. Vyhověl velice ochotně. List je datován 22. června 1881; ve svatohorském archivu má značku XIV-611. Popisuje podrobně počátek nemoci, její průběh a tajemné zjevy, kterými byla provázena a končí úpěnlivou prosbou o slitování.

Ve čtyři hodiny ráno se rozloučili s domácími; jen matka šla s nimi až do nedalekého Schönangeru. Na přání otcovo měli se v rodině stále modlití a prositi Pannu Marii o pomoc.

Bratr posedlé Juliány pamatuje si dodnes velice dobře celkový směr cesty. Protože sta-

⁹⁹⁾ Tento údaj jsem nenašel v pramenech nikde. Je pouze mým osobním dohadem, avšak velice pravděpodobným. Jisté je, že 9. července byli již v Příbrami.

nice v Grafenavě byla otevřena teprve r. 1890, bylo nejbližší německé nádraží v městě Zwieselu, vzdáleném asi 10 hodin. Proto se rozhodli pro kratší a známější cestu přes Kunžvart, Vimperk, Strakonice a Příbram. Bohužel, měli se velice brzy přesvědčiti, že ďábel nevydá tak snadno kořist, které se jednou zmocnil. Bylo jim překonati takové překážky, že několikrát zakolísali; jenom nezdolné odvaze otcově se podařilo provésti úmysl, na kterém se ustanovil. Máme-li však přičítati vše pletichám zlého ducha, neodvažuji se rozhodovati.

V Neu-Schönau najali si povoz hostinského Stockingera. Po několika hodinách přijeli do St. Oswaldu, kde k nim přisedl druhý průvodce, Frant. Moosbauer. Hlubokými lesy šumavskými jelo se dále k české pohraniční osadě Kunžvartu (něm. Kuschwarta).

Náhle potáhla se obloha černými mraky a strhla se strašlivá bouře, spojená s krupobitím. Proudý vod lily se z oblaků a pronikavé blesky zrovna oslepovaly¹⁰⁰⁾. Pojednou splašil se kůň a převrhl povoz do příkopu. Řemeny se nárazem přetrhaly, jedno kolo se zlomilo a cestující jen jako zázrakem unikli smrti.

¹⁰⁰⁾ Je však nesprávné, tvrdí-li bratr, že při této bouři byla v Hohenavě zabita bleskem dívka, jménem Marie Schreinerová. Prohledal jsem svědomitě farní matriky, ale nikde jsem nenašel ani stopy po této smutné události. Podle všeho splynuly v paměti bratrově dvě časově různé příhody.

Nehodou byl nejvíce překvapen sám Stockinger, jenž dosud neznal dopodrobna smutné tajemství Juliánino. Prohlásil, že něco podobného se mu ještě nestalo. Kuň byl již letitý a tak krotký, že s ním mohlo jeti i dítě. Ještě podivuhodnější byl způsob, jak zvíře sešlo s cesty. Vypadalo to tak, jako by se neviditelná ruka chopila jeho uzdy a táhla je násilím ke kraji silnice.

Trvalo dosti dlouho, než se jim podařilo povoz opravit a v započaté jízdě pokračovati. Avšak ďábel nedal se prvním nezdarem odstrašiti; brzy použil jiného prostředku, aby překazil pouť, která mu měla býti tak osudná. Již dříve jsem poznamenal, že Juliána nebyla dosud nikdy v Čechách; proto neměla ani tušení o poloze posvátného místa. Ale ku podivu. Čím více se blížili k Svaté Hoře, tím se stavala dívka neklidnější. Konečně počala zuřiti a několikrát se pokusila rozbítí okna železničního vozu, do kterého mezitím vstoupili. Nemoc dostoupila takové prudkosti, že oba průvodcové se obávali nejhoršího. Vystoupili z vlaku a radili se, co dále. Otec byl brzy rozhodnut. Vzpomínka na dlouholeté mučednictví působila. Prohlásil, že pojedě dále, i kdyby měla Juliána zemřít. A ku podivu. Nemocná se pomalu uklidnila. Stálost otcova zvítězila i tentokrát nad léčkou zlého ducha.

Skoro po celou cestu provázela je bouře spojená na mnohých místech s krupobitím. Její popis podávají na př. »Národní listy«¹⁰¹⁾.

Kroupy zničily polní úrodu a srážely se stromů všecko ovoce. Mezi postiženými městy je jmenována i Příbram¹⁰²⁾.

V tutéž sobotu dne 9. července 1881 šli dva svatohorští kněží, P. Polák a P. Zeman, na krátkou procházku. Při návratu potkali mladého, ale zbožného učitele Václava Bosáčka. Na otázku, odkud přichází, odpověděl se smíchem: »Právě jsem byl na příbramském nádraží. Čekalo tam veliké množství lidí na dábla, který měl přijet posledním vlakem. Měl mít podobu ženy a být provázen dvěma muži. Také jsem ho chtěl vidět, ale neviděl jsem nic¹⁰³⁾.«

A přece přijel jmenovaným vlakem kdosi, koho mnozí nevysvětlitelným způsobem tušili, ale nikdo nepoznal. Přijela Juliána, s ní její otec a Moosbauer. Nikdo si nemohl ani pomyslit, že by tato krásně urostlá a červeno-lící dívka mohla přechovávat tak nevídaného hosta.

¹⁰¹⁾ Číslo 166. ze dne 12. července 1881.

¹⁰²⁾ Poznámka svatohorské kroniky, že za této bouře byla zabita ve Svatém Poli dívka, nesouhlasí úplně se skutečností. Je pravda, že r. 1881 byla tam bleskem usmrcena osmnáctiletá Antonie Vopičková, narozená dne 30. září 1863 — to se však stalo teprve o měsíc později — dne 9. srpna. Dne 12. srpna byla pochována na svatopolském hřbitově, kde dodnes možno vidět její mramorový pomník s podobenkou.

¹⁰³⁾ Tutéž zprávu mám od jiných současných Příbramců.

Protože bylo již k večeru a oba průvodcové byli vysilující cestou unaveni, zůstali přes noc v městě; kde, nepodařilo se mi zjistiti¹⁰⁴⁾.

¹⁰⁴⁾ V Americe žijí dosud Příbramané, kteří se pamatují dobře na Juliánu, avšak marně jsem pátral po jejich adrese.

11. V PONDĚLÍ DNE 11. ČERVENCE.

Co se dalo s Juliánou v neděli (10. července), nepodařilo se mi vypátrati, protože se bratr již na nic nepamatuje. Na Svaté Hoře jistě nebyla a také by se jí nikdo nemohl věnovati. Pokládám za pravděpodobné, že měla opět záchvat, který donutil oba muže, aby ji celý den hlídali.

V pondělí časně z rána chystal se otec s Moosbauerem na Svatou Horu. Zato Juliána nechtěla o kostele ani slyšeti a zoufale se bránila, když ji tam chtěli přece odvésti. Aby nedělali zbytečně rozruch, utekli se oba mužové ke lsti. Namluvili jí, že půjdou na procházku a podívají se trochu po okolí. Ochotně svolila.

Aby se neprozradili, obešli velikou oklikou Svatou Horu a zezadu se přiblížili nepozorovaně k poutnímu místu. Jakmile Juliána postřehla jejich úmysl, zastavila se a nechtěla dále. Otec nepovolil. Chopil s Moosbauerem dceru za ruku a vlekl ji do kostela; chvílemi ji musili zrovna nésti. A ku podivu! Jakmile otec poprosil P. rektora o rozmluvu, uklidnila se Juliána úplně. Usmívala se na kněze, takže P. rektor ani nevěřil, že by mohla býti tak nemocná. Přijal sice dopis farářův, ale odkázal

je na P. Poláka, jenž měl tehdy na starosti mariánský kostel.

Další líčení přenechme očitému svědku P. Polákovi. Píše v svých pamětech:

»Když jsem přišel po mši svaté do světnice, našel jsem na stole dopis, který mi tam položil P. rektor. Byl psán farářem Luegem z Hohe-navy a líčil počátek a průběh nemoci¹⁰⁵).

Při čtení dopisu vzpomněl jsem si okamžitě na muže, s kterým jsem mluvil v květnu¹⁰⁶) o této věci. Proto jsem šel k P. rektorovi, abych se otázel, co mám dělati.

»Udělejte, co můžete,« zněla odpověď.
»Pomodlete se nad ní exorcismus¹⁰⁷).«

To se ovšem velice snadno řeklo; skutečnost byla poněkud jiná. Šel jsem do kostela a usedl do zpovědnice. Protože byla doba nejpilnějších polních prací, bylo jen několik lidí v kostele. Ke zpovědnici přiklekl otec Juliánin. Když měl již odejít, pravil: »A nyní, velebný pane, co bude s posedlou dcerou? Jistě jste četl dopis našeho pana faráře.«

»Kde ji máte?«, tázal jsem se.

¹⁰⁵) Je datován 22. června 1881; ve svatohorském archivu má značku XIV-611.

¹⁰⁶) Spisovatel se mýlí, protože psal své paměti za několik let po vypravovaných událostech. Svatodušní svátky byly 1881 na počátku června.

¹⁰⁷) Cizí slovo, kterým označujeme modlitby a obřady spojené s vymítáním zlého ducha. Konají se latinsky, tak že jim prostý venkovan nemůže vůbec rozumět.

»Tu v kostele.«

»Dobře«, pravil jsem. »Přiveďte ji sem ke zpovědi.«

»Velebný pane, to půjde těžko. Zpovídati se jistě nebude; nanejvýš tu ztropí nějaký povyk.« Při tom mi dopodrobna vypravoval, jaké obtíže s ní měli cestou. Proto jsem mu uložil, aby ji zavedl do tak zvané Pražské kaple, v níž jsme zpovíдали nahluchlé.«

Budiž mi zde dovoleno zmíniti se aspoň několika slovy o kapli, která měla býti po pět dní svědkem úporného zápasu mezi knězem a ďáblem. Vejdeme-li hlavním portálem, leží po levé straně. Nazývá se Pražskou, protože byla postavena péčí tří měst pražských. Základní kámen byl položen r. 1661, ale teprve r. 1697 byly dokončeny práce štukaterské. Vchází se do ní dvojími dveřmi, které vedou z přiléhajících ambitů. Protože se jí užívalo pro zpovědi nahluchlých, byly dveře opatřeny prkenou přehradou, v které ponecháno jen malé zasklené okénko. Kaple sama je zasvěcena Zvěstování Panny Marie. Na oltáři stála krásná socha Rodičky Boží s milounkým Děťátkem.

P. Polák píše dále:

»Juliána se opravdu vyzpovídala. Dal jsem jí potřebná poučení a povzbudil ji, aby zůstala hodná, ctíla ráda Matku Boží a vyhýbala se ďáblu a každé nebezpečné příležitosti. Konečně jsme spolu obnovili krátce křestní slib¹⁰⁸). Vše se zdařilo; tak aspoň jsem se domníval.

Otec čekal mezitím venku. Řekl jsem mu, aby ji zavedl do kostela k sv. přijímání. O nějaké posedlosti že není u jeho dcery ani řeči atd. Mlčel. Jenom nedůvěřivě na mne pohlédl.

Sám jsem odešel do sakristie a klekl si vedle lavice, abych viděl dobře ke mřížce, u které se podává. P. Kadaník sloužil právě mši svatou; po ní měl podat několika zbožným osobám sv. přijímání. Jak jsem dobře viděl, klečela mezi nimi také Juliána. Když kněz vzal do rukou sv. Hostii a odříkal slova: »Ejhle, Beránek Boží...«, Juliány tam již nebylo. Co se stalo? Náhle zmizela. Jak, nevím. Viděl ji někdo odcházeti či zmizela neviditelně? Nevím.«

Co nemohl viděti P. Polák, jenž po knězových slovech sklonil hlavu a bil se v prsa, o tom dovídáme se od otce Juliánina, jenž klečel vedle nemocné dcery. Když měla přijmouti Velebnou Svátost, byla jakousi neviditelnou rukou uchvátna a vynesena z kostela. Stalo se to tak rychle a tak tiše, že otec její zmizení téměř ani nepozoroval. Teprve po chvíli pohlédl vedle sebe — ale Juliánu již nespatriil. Pln zlých předtuchy vyběhl z kostela a brzy se mu podařilo dívku najíti. Když se jí tázal, co se s ní děje, nevěděla, co říci; jen si stěžovala, že je jí velice nevolno.

Však slyšme, co vypravuje očitý svědek P.

¹⁰⁸⁾ Jak známo, odříkáme se křestním slibem ďábla, jeho pýchy a jeho skutků.

Polák: »Vyšel jsem ze sakristie, abych se podíval, co se stalo. V tom přicházel mi již na-proti otec Juliánin a bolestně povzdechl: »Velebný pane, nechtěl jste mi věřit.«

»Kde je?« tázal jsem se.

»Venku před kostelem. Pojdte se přesvědčit.«

Šel se mnou. Venku, na volném prostranství, nedaleko kostelní zdi seděla Juliána na jakési lavičce. Ale jaký to byl pohled! Jak velice se změnila! Její oči byly jak oteklé, napolo otevřené a odporné. Dýchala prudce a rychle, na levé straně krku vytvořila se veliká, měkká boule, která se rychle pohybovala a stahovala jako kovářský měch. Obličej byl divoký a jaksi do hněda opálený¹⁰⁹⁾.

»Zaveďte ji zase do Pražské kaple,« pravil jsem otcí. »Tu nemůže zůstat, protože by to dělalo mezi lidmi veliký poplach.« Pokusil se o to; nemohl s ní však nic poříditi. Dcera by ho byla málem povalila.

»Zkuste to, velebný pane, sám,« pravil mi otec. »Vy jste kněz a máte od Boha tuto moc.« Vzal jsem ji tedy jemně za ruku a ku podivu! Šla za mnou jako beránek či spíše jako slepec, kterého vedeme. V Pražské kapli se posadila na klekátka u zpovědnice. O sobě nevěděla,

¹⁰⁹⁾ Spisovatel připojuje poznámku: »Po mnoha letech dostala se mi do rukou Görresova mystika. Tam jsem se dočetl, že vedle jiných duševních zjevů vyskytuje se u posedlých také zmíněná boule na krku, která po záchvatu zase okamžitě zmizí.«

byla jako v polospánku. Boule na krku se rychle pohybovala, ubohá trpitelka skřípěla dlouho a pronikavě zuby. Někdy se zdálo, jako by chtěla vrhnouti. To však nebylo ještě všechno. Juliána otáčela hlavu tak nepříro-zeně, že měla copánky vpředu a obličej vzadu¹¹⁰⁾. Hned na počátku odhodila zlostně modlitební knihu a svatý růženec; podobně strhla škapulíř, který měla před tím pod šatem. A při tom se zdálo, že spí.

Čtenář si snadno domyslí, že jsem byl úplně bezradný, protože jsem ještě nikdy nic takového neviděl. Zkoušel jsem to i ono; vše na- darmo. Podal jsem jí svůj růženec; roztrhala jej na kusy. Nablízku stála soška Matky Boží se skleněnými korálky na krku. Položil jsem jí je do ruky. Nic jim neudělala, protože nebyly svěcené¹¹¹⁾. Vzal jsem z jejích odhozených modliteb obrázek Božského Srdce a podal jí jej. Vzala jej klidně. Potom jsem udělal tajně za jejími zády na obrázku prstem malý křížek a podal jí jej znova. Zlostně jej zmačkala a odhodila, protože byl již posvěcen¹¹²⁾. Z toho jsem poznal, jakou moc má katolický kněz a co znamená církevní svěcení. Modlil jsem se

¹¹⁰⁾ Podobné zjevy vypravuje také Görres, *Christliche Mystik*, IV., 175.

¹¹¹⁾ Při všech pokusech měla dívka oči zavřené, takže přirozeně nemohla nic vidět.

¹¹²⁾ Z jiných pramenů se dovídám, že podobný pokus byl učiněn také s medailkou; výsledek byl úplně stejný.

nad ní též exorcismus, kterého se užívá při křtu svatém; Juliána však mlčela, ani nehlesla.

Když jsem se s dostatek přesvědčil, že to není jen hračka a že svou neobratností nic nepořídím, šel jsem k P. rektorovi. Vypravoval jsem mu krátce, co se stalo a prosil ho, aby šel sám do kaple. Neměl mnoho chuti¹¹³⁾. Pouze mi řekl: »Vezměte si na pomoc P. Krutila.«

Uposlechl jsem.

»Počkejte, bratříčku, hned to budeme míti. Já jsem měl takové lidi již častěji.« Vzal si láhev svěcené vody a šel se mnou do Pražské kaple.

P. Krutil byl velice zbožný kněz, rád se modlil, byl pokorný, o spásu duší horlivý a zkušený. Říkali jsme mu proto »starý praktikus«. Před tím misionářoval 30 let mezi černochoy na americkém ostrově sv. Tomáše. Mezi jinými setkal se kdysi s posedlou, která mu odpovídala řecky na jeho anglické otázky¹¹⁴⁾.

P. Krutil vlil Juliáně do úst několik kapek svěcené vody; zdálo se, že se udusí. Všechny posvěcené předměty, kterými jsme se jí dotkli, odmítala s velikou hrůzou, ačkoli jich ani neviděla. Její hlava otáčela se při tom zase tak nepřírozeně jako dříve. Skřípěla zuby a boule na krku se opět objevila. Konečně přišel také

¹¹³⁾ Nový důkaz, jak málo smíme mluvit o podvodu, kterého prý se dopustili svatohorští kněží.

¹¹⁴⁾ Totéž se stalo i na Svaté Hoře. Na latinské otázky kněžovy odpovídala Juliána správně německy.

P. rektor. Viděl, přesvědčil se a uvěřil¹¹⁵⁾. Proto jsme počali exorcismus, jak je předepsán v římské obřadní knize¹¹⁶⁾. P. rektor byl toho mínění, že nepotřebujeme biskupského dovolení, protože soukromě může exorcisovati každý kněz¹¹⁷⁾. Oblékl si rochetu a štolu, říkal předepsané modlitby, kladl potřebné otázky, atd. Vše nadarmo. Ani jediné slovo nevyšlo z úst Juliániných; jen zuřila a skřípěla zuby jako dříve.

Zatím se přiblížila doba, kdy jsme měli jít ke společnému zpytování svědomí¹¹⁸⁾. Odcházelí jsme s nepořízenou. V tu chvíli přišla Juliána k sobě. Byla zase úplně klidná a rozpačitě se na nás usmívala. Zdálo se, jako by o svém ubohém stavu ani nevěděla; jen se omlouvala, že před námi usnula.

¹¹⁵⁾ Podle výpovědi bratrovy pravil: »Nyní konečně máme důkaz. Teď ji můžeme léčit.«

¹¹⁶⁾ Mám v rukou tutéž obřadní knihu, které se na Svaté Hoře r. 1881 užívalo: *Rituale Romanum*, Editio Ratisbonensis prima, 1872, str. 281—301.

¹¹⁷⁾ Jeho domněnka nebyla správná. Exorcismus, který konali na Svaté Hoře, byl jistě veřejný. Ovšem: Nevědomost hříchu nečiní.

¹¹⁸⁾ Koná se deset minut před polednem.

12. OD ÚTERÝ DO PÁTKU (12.—15. ČERVENCE).

Úplný nezdar prvního dne otce nezastrašil; prohlásil, že Svatou Horu neopustí, dokud Matka Boží nepomůže. Zato na P. rektora působily pondělní zkušenosti zrovna drtivě a vážně přemýšlel, nemá-li všeho nechat. Prosili ho, aby v začatém díle pokračoval aspoň do neděle. Konečně svolil, byl však velice rozrušen; pravil, že by po druhé takový úkol již nepřijal¹¹⁹⁾. Podle rady evangelia (Mat. 17, 20) uložil celému klášteru přísný půst, aby na něj svolal Boží požehnání.

Také u ostatních kněží pozorujeme jakousi skleslost a zklamání; tím si vysvětlují, proč trval exorcismus tak dlouho. Jejich důvěra v nekonečnou moc Kristovu byla již podlomena.

Aby se druzí o ničem nedověděli, vykonány v Pražské kapli potřebné přípravy. Malá okénka ve dveřích byla zastřena; světlo padalo shora kopulí. V koutě postavena z rozkazu P. rektora velikonoční svíce (paškál), která po celou dobu exorcismu hořela. Před oltář dali klekátko a židli pro Juliánu. Otec a jeho prů-

¹¹⁹⁾ Opět nový důkaz, jak málo smíme mluvit o podvodu, kterého se prý kněží dopustili.

vodce museli býti při celých posvátných obřadech. Zároveň jim bylo uloženo, aby před cizími mlčeli o všem, co se dalo. Bylo to tím snazší, protože jejich hostitelé německy neuměli.

Modlitba trvala obyčejně od sedmi ráno do jedenácti nebo do půl dvanácté¹²⁰⁾. Konával ji P. rektor Vlasák, později také ostatní. P. Polák měl psáti odpovědi posedlé dívky. V svých Pamětech vypravuje:

»Na počátku exorcismu bývala Juliána po každé klidná. Vybídli jsme ji, aby poklekla a řekla, že se budeme modlití za její uzdravení. My ostatní jsme klekli kolem a počali říkati *l a t i n s k y* litanie ke všem svatým. Ale již při druhém nebo třetím »Pane, smiluj se nad námi« počal zlý duch pracovati. Upadla do tajemného spánku. Vyhledala pod šatem ukrytý škapulíř a zahodila jej; totéž učinila s modlitební knihou a růžencem. Po malé chvíli opakovaly se hnusné zjevy, o kterých jsem se již zmínil: její obličej se odporně zkřivil, těžce oddechovala, skřípěla zuby a otáčela hlavou tak nepřirozeně jako dříve. Také boule na krku se utvořila a prudce se nadýmala. Kdykoli jsme ji pokropili svěcenou vodou, trpěla velice; zdálo se, jako bychom ji zasypali žhavými jiskrami. Proto se bolestí zrovna svíjela.

Hned na počátku roztrhala na P. rektorovi

¹²⁰⁾ Podle P. Vlasáka i odpoledne, někdy až do večera.

rochetu¹²¹). Aby zůstala klidná, musel ji kněz držeti stále za ruce neb aspoň položit ruku na její rameno. Na vlastní oči jsme se mohli přesvědčiti, jakou moc má posvěcená ruka knězova. Také zuby přestala skřípěti, jakmile se dotkl kněz jejích úst.«

K tomuto popisu P. Poláka připojuji některé podrobnosti z líčení P. rektora: »Ruce laiků (otce, průvodce a služebných bratří) ji nemohly udržeti; jakmile na ni položil ruku kněz, hned se utišila. Všechny pátery naplňovala velikou radostí myšlenka, že se jim dostalo svěcením takové moci. Oči mívala Juliána zavřené. Jestliže se někdo přiblížil k její hlavě s ostatky nebo věcmi posvěcenými, její obličej se hrozně zasmušil, zkřivil a dívka odvracela hlavu, co mohla nejdále. Učinil-li to s předmětem neposvěceným, radostně se usmála.« Až potud P. rektor. Přenechme další líčení opět P. Polákovi: »Snad ani nemusím připomínati, že se kněží v modlitbách střídali: jedni odešli po práci, druhí přicházeli. Já sám jsem neexorcisoval nikdy; zato jsem držel Juliáně ruce a zapisoval vše, co se dalo.

Tu a tam se stalo, že Juliána uprostřed exorcismu jako by procitla; rozpačitě se ohlížela

¹²¹⁾ Z ústního pramene se dovídám, že svůj skutek provázela slovy: »Ta není svěcena«. Jest opravdu možné, že se na to zapomnělo; tím spíše, poněvadž rocheta svěcena býti nemusí. Pozoruhodné bylo, že se posvěcené štolý při tom ani nedotkla.

a mile se na nás usmívala. Domnívali jsme se, že je to dobré znamení, ale zkušený P. Krutil nás poučil — a bylo tomu tak opravdu —, že zlý duch nás chce jen oklamáti. Proto jsme v modlitbách pokračovali a brzy se ukázaly tytéž zjevy jako dříve.

Druhého dne dal si P. Krutil ve světnici do náprsní kapsy tajně ostatky sv. Alfonsa a pravil mi důvěrně: »Počkejte, ten nám pomůže.« Když vcházel do Pražské kaple, pravila Juliána posměšně: »Hleďte, ten je na ň pyšný.« Při tom se na kněze ani nepodívala.

Ačkoli tento kněz mohl býti právem hrdý na velikého sv. Alfonsa, byla poznámka Juliánina pro nás důležitým poučením. Vidí-li zlý duch svatý a úplně skryté předměty, tím spíše může vědět o našich chybách a nedokonalostech, které máme v srdci. Od té doby chodila většina kněží hned po ranním rozjímání k svaté zpovědi, aby jim nepřítel nemohl při exorcismu nic vytýkati.«

Čtenář jistě již vypožoroval, že P. Polák tu hledí šetrně zastříti celou pravdu. Tak prosté to přece jen nebylo. Jak vím od současných svědků, vytkl ďábel přítomným kněžím opravdu docela určité hříchy, kterých se dopustili a kterých Juliána sama vědět nemohla. Sám P. Polák vyznal později, že zpytování bylo tak přesné a podrobné, že zrovna překvapovalo. Protože šlo o věci tak choulostivé a zlý duch bývá často i lhářem, zakázal P. rektor, aby se o tom nemluvalo. Tím si také vyložíme popis

P. Poláka. Je však pozoruhodné, že ďábel nevěděl o hříších, z kterých se kněží vyzpovídali.

Také odpovědi, které dávala Juliána na latinské otázky, jsou velice zajímavé. Byly sice pronášeny německy, avšak jejich ráz jest úplně cizí a neněmecký. Mnohých slov jest užito ve smyslu přeneseném, jaký je obvyklý v řečech románských nebo semitských; němčina ho nezná. Čtenář má dojem, že věty pronášela bytost, která m y s l i l a jinak a že její věty byly do němčiny jen neuměle překládány.

13. V ÚTERÝ DNE 12. ČERVENCE.

Po těchto všeobecných poznámkách mohu konečně přistoupiti k popisu jednotlivých dnů. Přenechávám jejich líčení očitému svědku P. Polákovi. Praví doslova:

»Teprve v úterý byl ďábel donucen, aby přerušil mlčení, které až dosud tak zarputile zachovával. Vychrlil spoustu nadávek a proklínání; mimoděk dokázal, jak nerad odpovídá. »Podvodníci, svůdcové, vy prokletí černí krkavci« byla první slova, kterými pozdravil přítomné kněze a která se od té doby opakovala ustavičně. Jimi provázel také odpovědi, které jsme na něm jménem Božím vynutili. Proto jich v dalším popise ani neuvádím, abych je stále neopakoval.

Když kněz pokračoval v předepsaných modlitbách, volal zlostně: »Nechte toho!« Na latinskou otázku knězovu: »Pověz nám svoje jméno,« odpověděl třikrát: »Jmenuji se Attila;« potom jednou: »Já se jmenuji Hono«¹²²⁾. Po chvíli pokračoval: »Byli jsme tři. Jednoho vyhnal ten Jidáš«¹²³⁾. Po krátké pře-

¹²²⁾ Sarmon se nepřihlásil, protože byl vymítnut již kaplanem v Hohenavě.

¹²³⁾ Mínen kaplan Kropfmüller, jenž vykonal doma první exorcismus.

stávce pravil opět: »Byli jsme tři. Jeden je již pryč. Jednoho vyhnal ten Jidáš«¹²⁴⁾. Když se kněz znova tázal: »Pověz nám jméno svoje a jména svých druhů,« odpověděl několikrát: »Hono, Sarmon«¹²⁵⁾, Attila.«

Brzy potom rozhovořili se oba duchové o svých osudech. Jeden pravil: »Já jsem byl králem.« Na otázku, proč byl zavržen, odpověděl: »Vražda dítěte...«; ostatním slovům nebylo dobře rozuměti. Druhý vyznal: »Já jsem byl dvorním šaškem. — Pro pomluvu jsem byl zavržen.«

Z toho by se zdálo, že oba »duchové« byli dušemi lidskými a Görres připouští takovou možnost. Nechci rozhodovati o správnosti jeho domněnky; sem se však jeho výklad nehodí. Na výslovnou otázku kaplana Kropfmüllera¹²⁶⁾, jsou-li zavrženými duchy či dušemi lidskými, přisvědčili rozhodně k bodu prvnímu. Je tedy možno, že si pouze přisvojili jména dvou nešťastníků, kteří zahynuli. Ostatně sám Spasitel (Jan 8, 44) nazval ďábla lhářem; tak jest třeba dívat se na jeho výpovědi, které nebyly přímo vynuceny nekonečnou autoritou Boží.

Na latinskou otázku: »Pověz nám,

¹²⁴⁾ Všimni si, že se většina odpovědí opakuje dvakrát. To odpovídají oba duchové, kteří dosud Juliánu ovládali.

¹²⁵⁾ Správněji Sarmon, jak udává kaplan.

¹²⁶⁾ Sr. str. 65.

proč jsi ji posedl,« nechtěl duch dáti dlouho odpověď. Skoro se zdálo, že pravou příčinu ani neznal, protože se otec ze svého hříchu již dávno vyzpovídal¹²⁷⁾. S počátku odpověděl vyhýbavě: »Třináct let.« Tím chtěl podle všeho naznačiti dobu, kdy Juliánu posedl¹²⁸⁾. Protože se v příslušné modlitbě dovolává kněz královské moci Kristovy, zvolal pojednou: »Já ho nazývám králem.« Když jsme počali vlastní zaklínání, zvolal zlostně: »Nechte toho!« a pětkrát opakoval slova: »On nás chce vyhnati.«¹²⁹⁾

Protože na otázku po příčině nedostal kněz dosud odpověď, tázal se znova latinsky: »Pověz nám, proč jsi ji posedl?« Také nová odpověď byla velice vyhýbavá: »Chcete věděti příčinu? Vyžente nás, jste-li tak dobří.« Poslední slova byla pronesena s velikou škodolibostí. Protože jsme častěji vzývali přesvatou Matku Boží, volal zlostně: »S vaší Královnou mi přestaňte! Ta pomáhá vám.« Na posledním slově byl v řeči důraz. — »Prokletá žena¹³⁰⁾.

¹²⁷⁾ Je to velikou útechou pro věřícího katolíka. Svatá zpověď naše hříchy opravdu smývá.

¹²⁸⁾ Vzpomeň na zjev černé kočky!

¹²⁹⁾ Všimni si množného čísla, které se v těchto výpovědích stále opakuje. Juliána ho o sobě nikdy neužívala. Dobře mu však rozumíme, vzpomeneme-li, že byla posedlá ještě dvěma zlými duchy.

¹³⁰⁾ Tímto strašným jménem nazval samu Rodičku Boží; mimoděk prozradil, jak je peklu Marie hrozná.

— Vy černé baby! On nás chce zatratiti. — Prokleté baby! Vy černí katané!« Viděti, že exorcismus již působil, i když nebyl ještě korunován úspěchem.

V litaních ke všem svatým vložil kněz po slovech: »Svatá Maří Magdaleno« prosbu: »Svatá Juliáno, oroduj za nás!« Zlý duch vybuchl: »To děvče (rozuměj Juliánu Steimlovu) patří nám.« Mnohem více však znepokojovala ďábla zmínka o Panně Marii. Znova se vrátil k onomu vzývání a volal: »Pro vaši Královnou máme odejítí.« Nebylo však možno rozeznati, je-li to tvrzení či pouhá otázka.

Pojednou počali zlí duchové udávati čas, kdy Juliánu posedli: »Já v třinácti letech.« — »Já v sedmnácti letech.«¹⁸¹⁾ »Jednoho jste již vyhnali. Našeho druhá jste vypudili.«¹⁸²⁾ Po malé chvíli znova: »Našeho druhá vyhnali. Nás chtěl vyhnati černý drak.« Není pochyby, že také tímto jménem poctili svatého kněze Kropfmüllera.

Blížila se opět doba poledního zpytování svědomí; museli jsme odejítí. Protože zlí du-

¹⁸¹⁾ Vzpomeň na zjev muže! V originálu stojí: Ich seit dreizehn Jahren — myslím však, že můj výklad je jedině správný a možný.

¹⁸²⁾ Míneň Sarmon, od něhož zbavil Juliánu již kaplan Kropfmüller.

chové nebyli námi znepokojováni, upustili od své oběti. Juliána přocitla, nabyla opět své dřívější podoby a jaksi rozpačitě se na nás usmívala. Rozloučili jsme se, abychom druhého dne pokračovali v započatém díle.«

14. VE STREDU DNĚ 13. ČERVENCE.

Hned na počátku exorcismu bylo pozorovati tytéž zjevy, o nichž jsem se již zmínil dříve. Zlý duch zrovna vybuchl, když se kněz tázal — latinsky — po příčině posednutí. Volal: »Právím vám, táhnětel Juliána patří nám pro kletbu jednoho ženicha.«¹³³⁾

K této výpovědi připojuje P. Polák důležitou poznámku: »Jak odstrašující poučení pro mnohé rodiče, kteří při každé příležitosti své děti proklínají!«

Když počal vlastní exorcismus a kněz se dovolával tajemství ze života Páně, volal zlý duch: »To vám nic nepomůže. Táhnětel Vy prokletí fariseové, jdětel Musíte se před námi pokořit. Vy prokletí tlachalové, jdětel My se vás odříkáme, dejte nám pokoj!« Když kněz říkal předepsaná slova modlitby: »Zároveň ti poručím, abys mne ve všem poslouchal jako služebníka Božího, jakoli nehodného,« pravil mu zlý duch: »Jdi se svou pýchou! Táhní, ty jsi tak marnivý jako ona (Juliána).« Potom

¹³³⁾ Ženichem míní otce, jenž měl Julánu ještě za svobodna.

čtli známé evangelium sv. Jana, které se kněz modlívá také na konci mše svaté. Když poklekli při větě: »A Slovo tělem učiněno jest«, rozzuřil se zlý duch a volal: »Před námi musíte klekati.« Na radu obřadní knihy poklekli přítomní kněží ještě jednou před křížem a kterýsi páter pravil: »Neklekáme před tebou, nýbrž před Spasitelem.« Na ta slova vykřikl zlý duch: »Toho nenávidíme. On nenávidí nás jako nenávidí vás. Musíte klekati přede mnou.« Skoro se nám zdá, že slyšíme slova z evangelia: »Toto všechno tobě dám, jestliže padneš a budeš se mi klaněti« (Mat. 4, 9).

Když se jeden z kněží dotkl Juliány ostatky sv. Alfonsa, pravil ďábel: »Ty jsi na něho pyšný.« A po chvíli opět: »Ta patří nám. Prokletý fariseji, táhní! Co chcete? My vás nenávidíme.«

K tomu připojuje P. Polák v svém vyprávění: »Abychom zaměstnali oba muže (otce i průvodce, kteří museli býti stále přítomní), modlili jsme se nahlas a německy svatý růženec. To zavdalo zlému duchu opět příležitost k různým, velice zajímavým, ale též poučným poznámkách. Při slovech »v těla z mrtvých vzkříšení a život věčný« přerušil nás slovy: »My všichni tam (do věčnosti) přijdeme.« Když jsme se modlili: »Který v nás lásku roznítiti račiž«, prohodil: »Juliána miluje nás, vás nenávidí.« Při nejsv. jménu Ježíšově zvolal: »Ten nás sužuje.«

Když jsme říkali: »Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila«, vzkřikl zlostně: »Pro nás ho neprodila«; při slovech: »Který se pro nás krví potiti ráčil«, pravil: »Pro nás neměl žádnou.« Jak strašně pravdivá je tato myšlenka. Pro zlé duchy neměl Spasitel opravdu žádné krve! Při desátku: »Který za nás ukřižován býti ráčil«, zvolal: »Pro nás ne.«

Tak to šlo dále. Nejstrašněji byla Juliána trápena, když jsme se nad ní modlili chvalozpěv »Velebí duše má Hospodina.« Já aspoň říkám od té doby tuto modlitbu každý den, protože jsem viděl na vlastní oči její velikou účinnost. Juliána při ní zrovna zuřila a trpěla nevýslovně. Hněv a bolest se projevovaly posuňky a neklidem, který se měnil podle slov, jež jsme právě l a t i n s k y říkali. Nejvíce působila slova: »Sesadil mocné se stolice a povýšil ponížené... a bohaté propustil s rukou prázdnou.« Teprve později jsem se dočetl v Görresově Mystice, že také jiní měli podobnou zkušenost.«

Až potud P. Polák.

15. VE ČTVRTEK DNE 14. ČERVEN- CE 1881.

Také tohoto dne opakovaly se tytéž zjevy, o kterých jsem se již zmínil několikrát. Hned na počátku litaní ke všem svatým upadla Juliána opět do tajemného polospánku a teprve po dlouhých modlitbách propukl marně tajený vztek obou duchů, kteří ji dosud ovládali. Opět zasypali přítomné kněze spoustou nadávek a jedovatým posměchem hleděli podlomiti jejich důvěru v účinnost církevního exorcismu.

Mnohé odpovědi byly úplně stejné, proto jich ani neuvádím. Když se kněz dovolával moci, jakou mu dal Bůh, volal vztekle: »Tá h-
ni mi s tvou pýchou! Juliána patří nám, jděte! My vás nená-
vidíme pro vaše svěcení.« Modlitbu svatého růžence provázel stejnými poznám-
kami jako včera: »My modlitby nepo-
třebujeme.« Při jméně Maria, které se to-
likrát opakuje, zvolal: »Ta nás nenávi-
dí. Ta nás zavrhlá. Vaše milostná
Královna nás zahání.«

Protože se blížilo poledne, ustali kněží v modlitbách, aby se odebrali do kláštera. V tom okamžiku procitla také Juliána a byla klidná, jako kdyby žádné nemoci ani neměla.

16. KONEČNĚ OSVOBOZENA.

Nadešel pátek dne 15. července 1881, kdy měly býti modlitby kněží konečně vyslyšeny. S počátku chovala se Juliána stejně jako jindy. Bylo však pozorovati, že zlí duchové počínají mluvit o Matce Boží docela jiným tónem. Již nebylo slyšeti ani jediné posměšné poznámky. Právě naopak. Přítomné kněze zrovna překvapila výpověď: »My nesmíme. Ona (Maria) nám to musí dovoliti. Ona nás vyžene. Od Vaší milostné Matky (budeme vypuzeni).« Jak uvidíme později, chtěli se zlí duchové vši mocí vyhnouti stanovené podmínce, aby opustili Juliánu na mariánském poutním místě a ve tři hodiny, kdy dokonat kdysi na kříži Spasitel světa. Podle všeho se rozhodli, že uniknou raději dobrovolně; bylo jim v tom samou Matkou Boží zabráněno. Přenechme další líčení očitému svědku P. Polákovi:

»Mluvili jsme ještě sem i tam, modlili se a exorcisovali. Ponenáhlu vytrácel se jeden kněz po druhém, každý měl doma nebo v kostele nějakou práci. Také již nebylo tolik odvahy jako dříve; zdálo se, že celý podnik skončí nezdarem.

Na konec zůstal v Pražské kapli jen P. Zeman a já. P. Zeman začal úplně znova: »Po-

věz nám dobu, kdy jsi ji posedl? . . . Příčinu? . . . Tvoje jméno?« atd. Bylo mně to již nudné. Proto jsem mu pravil č e s k y, aby Juliána nerozuměla: »Dejte s tím pokoj! Co je nám po jméně, které jsme tolikráte slyšeli. Když Juliána již cosi napověděla o Matce Boží, raději se zlých duchů otažte, z d a l i odejdou a k d y se to stane.« P. Zeman měl totiž jako exorcisující kněz k tomu právo. Uposlechl a tázal se l a t i n s k y : »Pověz nám, kdy odejdeš?«

Dříve však, než budu vypravovati dále, musím předeslati několik slov pro čtenáře, kteří Svatou Horu neznají.

Odedávna zachovává se na Svaté Hoře krásný zvyk. Ráno přede mší svatou a odpoledne po požehnání postaví kněz zázračnou sošku Matky Boží na oltář. Při tom zpívají vybraní a dobře nacvičení hoši Zdravas starou a velice dojemnou melodii. Zbožný lid připojuje střídavě prosbu:

»Buď nám milostivá
a oroduj za nás,
Panenko Maria!«

Tato krásná pobožnost koná se častěji přes den; přijdou-li na př. poutníci nebo když si ji zamluví jednotlivci, aby se dovolávali v svých potřebách pomoci Bohorodičky.

Nuže — tento Zdravas zpíval se právě mezi 9.—10. hodinou dopolední. Ačkoli Pražská

kaple není od svatyně příliš daleko, není tam přece slyšeti, co se v kostele zpívá. Leží poněkud stranou a oba vchody byly pečlivě uzavřeny dřevěnými vraty. Však ku podivu. Jakkoli jsme nemohli slyšeti lidského zpěvu, přece tam pronikla zázračná milost, o níž před jejím obrazem právě prosili. Zrovna v tu chvíli počali zlí duchové mluvit o Matce Boží docela jinak než doposud. Vyslyšení nebylo daleko.

Když se tedy P. Zeman latinsky tázal: »Pověz nám, kdy odejdeš?« zavzněla překvapující odpověď: »Ve tři hodiny. Ona (Maria Panna) nás nenávidí.« Podle pokynů obřadní knihy žádal P. Zeman, aby zlí duchové nám dali nějaký důkaz, že mluví pravdu. Na to odpověděli vzpurně: »Nedáme, protože (Juliána) patří nám.« Ale v zápětí litovali svých slov a volali: »Ve tři hodiny před vaší Královnou. Táhněte, ona (Maria) vám pomohla¹³⁴⁾.

Najednou se zlý duch strašně rozzuřil a bylo dobře pozorovati, jak se komusi brání. Volal: »Sakramente¹³⁵⁾, táhni! Juliána jí (Marii) nepatří, jí vůbec ne.« Bylo viděti, že se urputný boj blíží ke konci. Vztek zlého ducha neznal mezí. Zrovna vášnivě vo-

¹³⁴⁾ Prosím čtenáře, aby si dobře všiml, jak úzkostlivě se vyhýbá zlý duch svatému jménu Maria. Jakkoli o ní mluvil již tolikráte, ani jednou nevyslovil tohoto mocného jména. Jak škodolibě se asi raduje, když tisíce křesťanů je vyslovují neuctivě a zbytečně.

¹³⁵⁾ Komu tedy děláš radost, když kleješ?

lal: »Juliána patří nám a ne jí (Marii). — A tobě vůbec ne. Nech ji na pokoji! — Ta patří nám, tobě nepatří. Tebe nenávidí, nás miluje. Tebe nenávidí, nás se neodřekla.« V tu chvíli zakročila podle všeho nejblahosl. Panna, snad prostřednictvím anděla. Dábel musel uznati svou porážku, ale zrovna se hrozil myšlenky, že by nad ním měli zvítěziti kněží. Vždyť se ještě před několika dny vychloubal, že se musí před ním pokořiti a jemu se pokloniti. Proto zvolal: »Ona (Maria) nás zahání, vy ne. Vaše Královna to chce. Ve tři hodiny. Ona (Maria) to žádá.« Vzpíral se marně. Ani Matka Boží nemůže popříti moci, kterou dal kněžím její milovaný Syn. Na novou latinskou otázku: »Jak se to stane!« byl nucen odpověděti: »Vaší mocí« a zdrceně dodal: »Pro její (Mariinu) moc musím ti to pověděti.«

Ale dábel je lhář a nesmí se mu nikdy důvěřovati. Proto jsem upozornil P. Zemana: »Chyťte ho za slovo! Otažte se ještě jednou, zda určitě odejdou a kdy to bude.« Uposlechl.

Na otázku:

»Dnes ve tři hodiny?« zněla odpověď:
»Ano.«

»Dnes?«

»Ano, vaší mocí.«

»Kde?«

»V poutní svatyni. Pro její (Mariinu) slitovnost.«

»Je to pravda, že dnes ve tři hodiny?«

»Ano. Ano. Pro vaši milostnou Královnu musíme. Já vás nenávidím.«

Slyšeli jsme tedy: dnes — v pátek — ve tři hodiny odpoledne, kdy skonala Ježíš vykupitelskou smrtí na kříži — v poutní svatyni — před milostnou Královnou, jejíž svátek se právě slavil¹³⁶). Opět jsem upozornil P. Zemana, aby na důkaz pravdy žádal nějaké znamení. Podle rady obřadní knihy měl ďábel zhasiti svíci, která tu vedle hořela¹³⁷). Na to odpověděl: »To neudělám.« Na druhý rozkaz, daný opět latinsky: »Dej nám znamení, zhas toto světlo,« odvětil: »To patří vám.« Ku podivu. Plamen svíce se vychýlil, jako by někdo do něho silně foukl, ale nezhasl. Proč? Protože světlo patřilo nám. Byl to slavně posvěcený paškál. Proto neměl zlý duch tolik síly, aby jej uhasil. V římské obřadní knize se myslí obyčejná svíce.

Hned potom nabyla Juliána své normální podoby. P. Zeman a já šli jsme k P. rektorovi

¹³⁶) V posledním údaji se P. Polák zmýlil; Karmelské Panny Marie bylo teprve v sobotu, dne 16. července 1881. Tentýž omyl nacházíme také ve svatohorské kronice (sv. I., 223), která byla psána delší dobu po události.

¹³⁷) Již dříve jsem upozornil, že to byl paškál, který hořel po celou dobu exorcismu v Pražské kapli.

a vypravovali, co se stalo. P. rektor však rozhodl: »Dnes je pátek. Ve tři hodiny budeme míti jak obyčejně svou obžalobu¹³⁸⁾. Z nás tam nepůjde žádný. Ještě by nám mohl ďábel vytknouti, že jsme nezachovali řeholi.« Bratr sakristián měl dáti otci klíč od svatyně. Jenom on, Juliána a Moosbauer měli jíti do kostela a dveře za sebou zavřítí.

Tak se také stalo.

Teprve asi po hodině jsme se dověděli, co se přihodilo. Otec, dcera a jejich průvodce vešli do kostela a poklekli před hlavním oltářem, kde je milostná soška Bohorodičky. Modlili se Růženec a Loretánské litanie. Čím více se blížila třetí hodina, tím neklidnější se stávala Juliána; neměla však žádného záchvatu. Několikrát povstala; jak pravila, chtěla si prohlédnouti vedlejší oltáře. Otec ji po každé zadržel. Vtom byly tři hodiny. Juliána prosila se slzami v očích, aby ji pustili z kostela, že je jí velice nevolno. Všichni odešli na prostranství za školou. Tam zlý duch Juliánou prudce zalomcoval, tak že omdlela a padla k zemi¹³⁹⁾. Brzy však povstala a byla jako proměněná; radostí dala se do pláče. Byla uzdravena.

¹³⁸⁾ V našich klášterech koná se každý pátek dojemné cvičení. Ve tři hodiny odpoledne poklekají jednotliví členové a před celou řeholní družinou vyznávají chyby, kterých se poslední týden proti řeholi dopustili.

¹³⁹⁾ Také v evangeliích bývalo vymítnutí zlého ducha spojeno s podobnými zjevy.

Chvátala do chrámu, aby poděkovala své veliké dobroditelce. Po prvé mohla si vzít klidně svěcenou vodu. Protože byla unavena, posadila se v kapli sv. Ignáce. Když se jí tázal kostelník, jak se jí daří, mile se usmála a zašeptala: »Dobře.« Po chvíli přišel také P. Zeman, aby ji znovu vyzpovídal.

17. STRAŠNÁ SOBOTA.

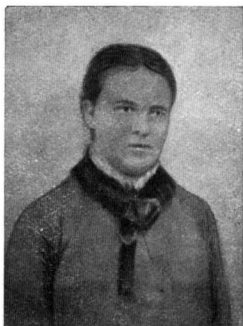
Na druhý den 16. července 1881 přišla Juliána s oběma průvodci na Svatou Horu. Přistoupila zbožně k svatému přijímání a dlouho se modlila. Po bohoslužbě odešli všichni do kláštera, aby podepsali příslušný protokol. V domácím archivu má číslo XIV-613. Je psán německy a v doslovném překladu takto:

Protokol

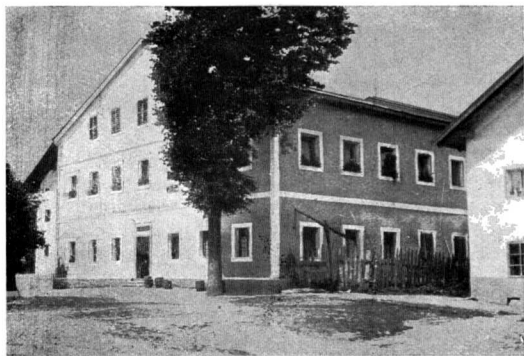
o uzdravení Juliány Steimelové¹⁴⁰⁾ z Hohenavy v Bavorsku, sepsaný P. Klimentem Vlasákem, rektorem na Svaté Hoře, na svátek Panny Marie Karmelské, dne 16. července 1881, za přítomnosti otce Juliánina Františka Steimela a poutního vůdce Xavera Moosbauera.

Juliána Steimelová, devatenáctiletá z Hohenavy v Bavorsku, přišla v sobotu dne 9. července 1881, se svým otcem a předříkavačem Moosbauerem na Svatou Horu. Oba mužové prosili, abychom uzdravili posedlou Juliánu. Od 11. do 15. července byly konány předepsané modlitby a v pátek 15. července ve tři hodiny odpoledne byla Juliána své posedlosti zbavena. Svědky jejího dlouholetého a těž-

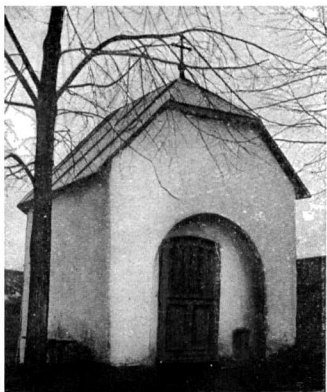
¹⁴⁰⁾ V celém protokolu psáno chybně Steimel místo správného Steiml.

Juliána Steimlová (ve 24 letech). (Str. 37.)

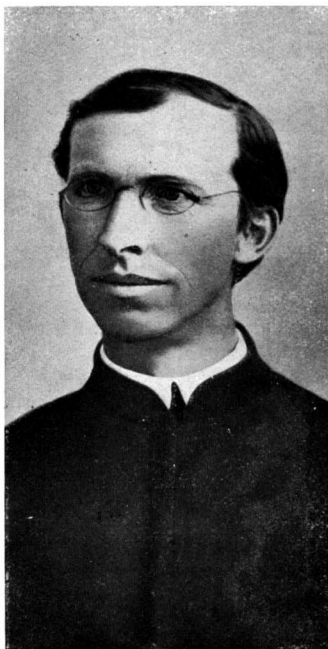
Pumpa před hostincem (poněkud napravo). (Str. 41.)

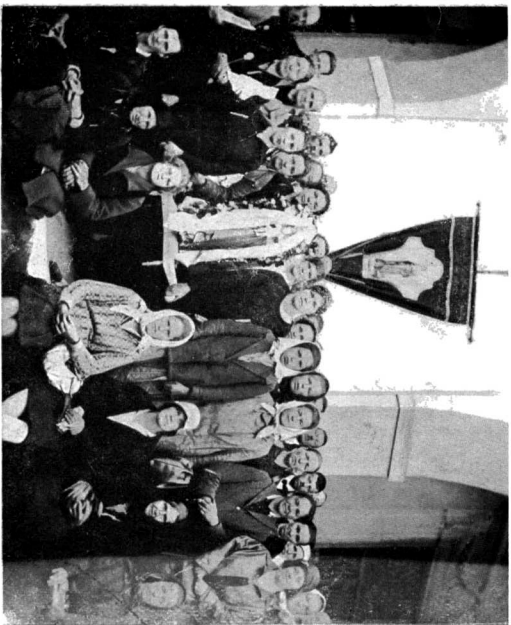
Kaple u Hohenavy.
(Str. 74.)

Škola v Hohenavě. (Str. 38.)

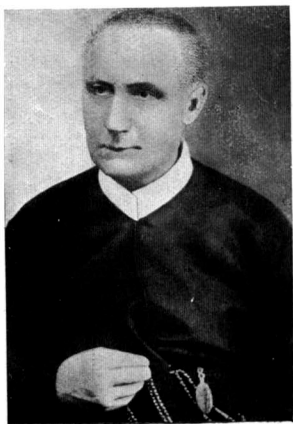
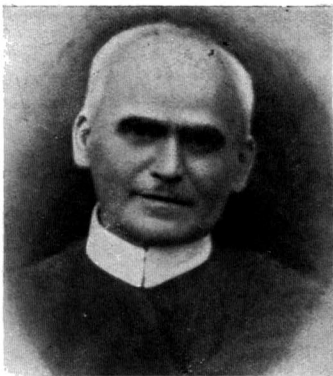

Kaplan Kropfmüller v Hohenavě.
(Str. 52.)

Poutníci z okolí
Hohenavy r. 1929.
(Str. 82.)

P. Alois Polák.
(Str. 92.)

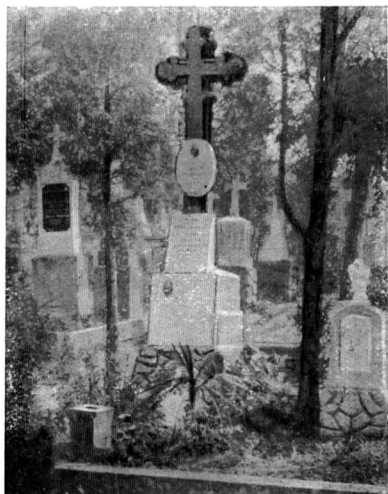

Svatohorský rektor
P. Kliment Vlasák.
(Str. 92.)

Oltář v Pražské kapli.
(Str. 93.)

Dům ve
Zwieselu,
v němž
zemřela
Juliána.
(Str. 129.)

Hrob Juliánin.
(Str. 129.)

kého utrpení jsou: Juliánin farář, důst. pán Josef Lueg z Hohenavy, její otec Xaver Steimel, obuvník z Hohenavy a poutní vůdce František Moosbauer, stolař z Katzberku (pošta Grafenava) v Dolních Bavořích. Všichni tři připisují toto zázračné uzdravení mimořádné přímlově nejblah. Panny Marie svatohorské.

Juliána Steimelová a její otec Xaver Steimel činí zároveň slib, že budou deset příštích let putovati každoročně na Svatou Horu, aby Panně Marii poděkovali.

Na Svaté Hoře dne 16. července 1881.

Vlastnoruční podpisy:

Kliment Vlasák, rektor.	Juliána Steiml-ová
	Xaver Steiml
	F. Xaver Moosbauer.

Celý ostatní den prožila Juliána s oběma průvodci v radostném vzrušení. Prohlížela si Svatou Horu, na které byla po prvé a která na ni učinila hluboký dojem.

Avšak ďábel nezapomněl tak brzy porážky, které se mu na Svaté Hoře dostalo a použil první příležitosti, aby se pomstil. Poslyšme, co vypravuje očitý svědek P. Polák:

»O půl páté odpoledne bylo v kostele, jak obvykle, svaté požehnání. Pro žňové práce přišlo jen málo lidí. Protože jsem neměl koho zpovídati, odešel jsem po požehnání do svět-nice. Byl překrásný červencový den. Stál jsem u okna a díval se napravo ke Kalvarii, vzdále-

fl. Lang am 16. Juli 1881.

Antonín Vlasák
host

Julius Thiel

August Thiel

J. Hugo Mavlbauer

Podpisy na svatohorském protokolu.

né od kostela na 50 kroků. Před křížem stála skupinka poutníků. Dobře jsem je poznal. Byla to Juliána se svým otcem a průvodcem. Bylo na nich viděti, jak jsou šťastni po tolikerém utrpení, které právě skončilo tak zázračným způsobem. Také mne blažila tato myšlenka; v duchu jsem blahopřál Juliáně a děkoval milé Matce Boží.

Však co to? Náhle povstala strašná bouře a zuřila do půlnoci. Skoro se zdálo, že ani

nepřestane. S nevídanou prudkostí dorážel vtr a chrлил spousty vody na kostel a klášter, jako by dobýval pevnosti. Blesky a hromy zrovna vztekle závodily a neustávaly. Snad ani nemusím připomínati, že všichni jsme byli přestrašeni a chvěli se bázní. Mnozí vypravovali, že cítili po celém klášteře zvláštní a pronikavý zápach. Já jsem nepozoroval nic; jednak mám velice slabý čich, jednak jsem byl bouří tak dolekán, že jsem neměl kdy na taková pozorování.

Všichni jsme byli přesvědčeni, že bouře nepovstala jen z příčin přirozených. Byl to patrně projev pekelného záští a pomsta zlých duchů za porážku, již včera utrpěli. « Až potud P. Polák.

Bohužel vyžádala si bouře také mladý život. V nedalekých Trhových Dušníkách (čís. 16.) byla zabita bleskem dvacetiletá¹⁴¹⁾ Anna Rybáková, jak dokazuje farní matrika příbramská¹⁴²⁾.

Rodina Rybáková vynikala upřímnou zbožností a velikou láskou k Svaté Hoře. Proto byla ve všeobecné úctě a vážnosti. Otec Antonín modlíval se před jídlem a po jídle s čeládkou společně. Kdykoli se konala na Svaté Hoře duchovní cvičení pro muže, nikdy jich nevynechal. Ať bylo práce sebe více, chvátal na stavovská kázání. Matka Marie byla zase vzo-

¹⁴¹⁾ Také Juliána měla tehdy skoro dvacet let.

¹⁴²⁾ Svazek 59, list. 152.

řem dobročinnosti. Žebráky zrovna vítala a podělovala hojnou almužnou. V tomtéž duchu vychovávala také své děti.

Poslyšme, co píše Annina sestra Kristina (provdaná Míková v Trhových Dušních č. 11), která byla tehdy malou školačkou: »Hrozné to neštěstí stalo se dne 16. července v sobotu o půl osmé hodině večer. Anna zametala právě dvůr, když počalo bouřiti. Protože se bouře velice bála, přišla do světnice. Náš dům byl o jednom poschodí. Jakmile vkročila, viděla, že jest otevřené okno. Zavřela je a postavila se uprostřed světnice. Vtom silně zahřmělo a hned ještě jednou¹⁴³⁾. My všichni jsme byli omráčeni.

Já jsem seděla na truhlici, která byla mezi dvěma postelemi; srazilo mne to k zemi, ale ze všech jsem se nejdříve vzpamatovala. Bratr Antonín večerel právě u stolu; padl též na zem a poranil si ruku. Otec stál u okna; při pádu narazil hlavou na zvon, jež srazil blesk s hodin na podlahu. Moje milovaná matka ležela na chodbě.

Byla jsem ještě školačkou, ale v té hrozné chvíli jsem se vzchopila, vzala jsem vodu a omývala je. Běhala jsem od jednoho k druhému. Potom se vzpamatoval bratr a pravil: »Vezmi vodu a pojď na půdu, snad tam hoří.« Vzala jsem velký hrnec s vodou a šli jsme na půdu; nebylo tam nic. Pode mnou se nohy

¹⁴³⁾ Celkem tedy udeřilo dvakrát za sebou.

chvějí, když si na to jen vzpomenu. Myslíla jsem, že do nás někdo střelil, jaké to byly kouře dýmu a jisker. V malé chvíli byla plná chalupa lidu. Všichni křísili moje rodiče a drahou sestru. Rodiče se podařilo přivést k životu, u sestry byla všechna námaha marná. Kočí jel s bratrem pro pana doktora, ale ten jenom potvrdil, že je již mrtva.«

Také tuto truchlivou událost uváděl lid v příčinnou souvislost s exorcismem Juliány a nemožno se mu příliš diviti. Dva blesky připomínaly bezděčně oba zapuzené duchy a také stáří dívek souhlasilo. Láska rodiny k Svaté Hoře byla by důvodem, proč si zvolili za oběť právě jejich zbožnou dceru Annu. Buď tomu jakkoli, sobota 16. července 1881 zapala se do duše lidu na dlouhou dobu písmem nesmazatelným¹⁴⁴).

¹⁴⁴) Tím ovšem nechci říci, že se neštěstí stalo bez dopuštění Božího. Jak se dovídáme z knihy Jobovy, nezmůže ďábel nic bez vůle Stvořitelovy.

18. ODCHOD SE SVATÉ HORY.

V neděli 17. července 1881 měli se naši poutníci rozloučiti se svatyní, kde se jim dostalo takových milostí. Ráno přistoupili ještě jednou k sv. přijímání a byli přítomni několika mšem svatým. Vroucně děkovali Bohu za jeho velikou lásku a jenom neradi opouštěli mariánský kostel.

Loučení s P. rektorem bylo velice srdečné. Se slzami v očích děkoval mu otec za ochotu, s jakou se ujal jeho dítěte. Protože nikdo nečekal, že exorcismy budou trvati tak dlouho, došly jim peníze, které si z domova přinesli. I v této tísní pomohl ochotný P. Vlasák a půjčil otcí 20 marek. Juliáně daroval veliký růženec o 15 desátkách, jaký nosívali redemptoristé, jiný menší, pětidesátkový a několik roušek s obrazem Bohorodičky. Sama si koupila odpustkový křížek, který si chtěla vzíti jedenkrát do hrobu. Ze Svaté Hory odnášela si též láhev svěcené vody. Chtěla jí použítí, kdyby se ďábel znova pokusil dostatí ji do své moci.

Zpráva o veliké události roznesla se hned mezi četnými poutníky, kteří sem v neděli ráno připutovali a vyvolala veliký rozruch. Juliána stala se předmětem srdečných projevů katolického lidu. Jakkoli se spolu nemohli dohovřiti, těsnil se kolem ní u svatohorské studny

veliký zástup věřících a s hlubokým pohnutím loučil se s neznámou dívkou, které prokázala Maria takovou milost. Mnozí jí dávali na památku růžence, obrázky a pod. Trvalo velice dlouho, nežli se Juliáně podařilo dostat se na pískovou silnici a nastoupiti zpáteční cestu.

Ještě několikrát se zastavili a plni vděčnosti pohlíželi k Svaté Hoře. Nad nimi zářilo červencové slunce a v duši je hrála blahá naděje, že bude zase lépe. Teprve cestou upozorovala Juliána, že v tlačenici u studny ztratila růženeček, darovaný P. rektorem. Nejraději by se byla hned vrátila, ale byli již příliš daleko. Zato tím pečlivěji opatrovala veliký růženec a odpočívá s ním v tichém hrobě ve Zwieselu.

Také v Hohenavě způsobil návrat Juliánin velký rozruch. Odevšad přicházeli četní věřící, aby se přesvědčili o veliké změně, která se s ní stala. Událost sama měla pro celé okolí veliký význam. Opět ožily poutě svatohorské a bývaly rok od roku velkolepější. Až dosud jest tam Rodička Boží ve veliké důvěře. Jakmile jsem se představil jako kněz svatohorský, zazářily oči tohoto dobrého lidu a všechna srdce byla mi otevřena dokořán. Byl jsem jako doma.

Snad nejvíce potěšila milostná zvěst zbožného faráře Josefa Luega. Píše dne 3. srpna 1881: »S radostí chápu se péra, abych srdečně poděkoval především milosrdnému Bohu a jeho milované Matce Marii, jak jménem Juliány

Steimlové a jejich rodičů, tak také svým vlastním jménem za nevýslovné dobrodiní, kterého se dostalo Juliáně. Její průvodcové mi vypravovali o velkých obětech, které jste měl sám a ostatní páteři s Juliánou. Dobrotivý Bůh ať Vás odmění hojným požehnáním a jedenkrát korunou věčné blaženosti!

Až dosud je Juliána úplně zdravá; bývalá nemoc zmizela beze stopy. Doufám v Pána Boha a jeho panenskou Matku, že bude již navždy uchována. Mohu Vám oznámiti radostnou zprávu, že se šťastná dívka hledí za velikou milost odvděčiti. Podle výpovědi otcevy a mého vlastního pozorování je jako změněná. Modlí se velice ráda a s dojemnou zbožností bývá na mši svaté. Poslouchá a pilně pracuje.«

Ale ďábel nezapomněl a použil první vhodné příležitosti, aby se zmocnil kořisti, která mu byla vyrvána. Slyšme, co píše pan farář dne 28. prosince 1881 na Svatou Horu: »Až do 19. října dařilo se dobře a Boží požehnání vracelo se zvolna do těžce zkoušené rodiny. Toho dne pracovala Juliána s rodiči v lese. Kolem 5. hodiny odpolední poslali ji domů, aby chystala večeři. Nebyla ještě dlouho ve světnici, když se prudce otevřely dveře a vstoupil vysoký muž se strašným obličejem. Juliána poznala okamžitě tutéž postavu, kterou viděla před dvěma lety. Chopila se odhodlaně svěcené vody a šla proti vetřelci. Ustoupil, bouchl prudce dveřmi a zmizel.«

Událost nezůstala bez osudných následků. Dívka se tak polekala, že dostala prudké bolesti hlavy a ztratila mnoho krve. Byla nucena ulehnutí a teprve s novým jarem se pozdravila. Od té doby měla již pokoj. Učiněný slib, že bude po deset let putovati na Svatou Horu, splnila svědomitě; po každé přišla pěšky, aby poděkovala Rodičce Boží za velikou milost, kterou jí prokázala.

Později měla dvě dítky, které vzorně vychovávala. Syn František vzpomínal na ni jen se slzami v očích. R. 1884 přestěhovala se celá rodina do Zwieselu, kdež si najali malý domek. R. 1891 byla naposledy na Svaté Hoře. Příštího roku stavěl se ve Zwieselu nový gotický kostel; Juliána při stavbě pomáhala. Někdy na počátku září nesla po lešení maltu, sklouzla a zřítíla se na dlažbu, kdež zůstala ležeti. Přivolaný lékař zjistil nebezpečnou zlomeninu pravé nohy a roztříštění kosti. Radil amputaci, ale Juliána nedovolila. Od té doby již lůžko neopustila. Stonala celých devět let; mnoho se modlila a často přijímala svaté svátosti. R. 1900 byla zachváćena vodnatelností, které podlehl 7. května 1901.

Dlouho jsem stál u jejího tichého hrobu a zamyslel se. Vzpomínal jsem si v duchu na křížovou cestu, po níž tolik let kráčela a na trpělivost, s jakou vše nesla. Tam ve mně uzrála myšlenka, napsati tuto knihu.

DOSLOV.

Již na počátku jsem vyslovil domněnku, že moje práce bude uvítána nevěreckými novinami s pustým posměchem; moje tušení mne nezklamalo. Úmyslně otiskuji »báseň«, která vyšla 29. srpna 1930 v příbramské »Naší Obraně« (čís. 35). Chci ukázati čtenářům, jak povrchně odbývá redaktor historicky zaručená fakta, protože se nehodí do jeho světového názoru.

BALADA O POSEDLÉ JULIÁNĚ.

(Srovnej podivuhodnou historii Dra. Miklíka v letošní »Svaté Hoře«.)

V Hohenavě žila panna,
říkali jí Juliána.
Její pěkné, dívčí tělo
ďábla v sebe pojmout mělo.
Ukázat chtěl bůh náš milý,
co vše zmohou kněží čilí.
Jakou oni mají sílu
Ďábla nazpět vecpou v díru.
V nouzi pekelného tvora
zkrotí pak už Svatá Hora.
Zvláštní věc, že chudé lidi
zlý duch nejraději šidí.

Steimlovi bídu třeli.
Ku Pasovu k strýci jeli.
O chléb prosit jeli k němu —
usnadnili přístup J e m u.
Také dívčina si popílila,
aby doma sama byla.
V les šli bratr, sestra hnedky,
aby neměl žádné svědky.
Přišel . . . Vida, že jsou sami,
vycenil své zuby z tlamy.
(Zuby a pak černá kůže
hyzdila sličného muže.)
Nezmohla se dívka ani
na dvě slova k přivítání.
Viděla jen jeho velký vzrůst,
strašlivě mu páchlo z úst!
Dechl na ni . . . Velký bože!
V křečích klesá na své lože . . .
Posedl ji. — Zasedl ji. —
Zasedl ji, posedl ji . . .

— — — — —
— — — — —

Kvílel tatík, máma, tetička.
Vřeštěla porodní babička . . .
Ale kaplan měl moc silnou vůli,
čerta vytáh', roztrhl ho v půli.
Na Hoře Svaté zajásal lid,
Juli nabyla tam zase klid.
Pětkrát deset let je tomu.
Poť se hrůzou, u sta hromů!

—li

Pro takové čtenáře jsem svou knihu opravdu nepsal. Kde není dobré vůle, namáháte se nadarmo. Srovnejte s posměšným veršováním tohoto časopisu dojemné vypravování svatých evangelistů (Mat. 17, 17—20; Mar. 9, 13—28 a Luk. 9, 32—43) o uzdravení posedlého dítěte pod horou Tábor a budete překvapeni, jak velice se podobá smutným dějinám Juliány Steimlové:

Když následujícího dne sestoupil (Ježíš) s hory (proměnění) a přišel k svým učedníkům, uviděl kolem nich veliký zástup a zákoníky, kteří se s nimi hádali. Jakmile lid spatřil Ježíše, užasl a polekal se. I běželi k němu a vítali ho. I otázal se jich: »Oč se mezi sebou hádáte?« A jeden ze zástupu padl před ním na kolena a pravil: »Mistře, prosím tě, vzhlédni na syna mého, neboť mám jediného. Přivedl jsem jej k tobě, protože má zlého ducha, který jej činí hluchým a němým. A kdykoli jej uchvátí, křičí z nenadání a poráží ho a lomcuje jím, takže sliní, skřípe zuby; jen stěží mu popřává pokoje a hoch chřadne. I prosil jsem učedníky tvé, aby ho vymítli, ale nemohli.«

Ježíš odpověděl: »Ó, pokolení nevěřící a převrácené, dokud mám býti s vámi? Dokud vás mám trpěti? Přiveď ho ke mně!« I přivedl jej. Jakmile spatřil zlý duch Ježíše, hned hochem zalomcoval; i padl na zem a válel se a slinil. I otázal se otce jeho: »Jak dávno jest tomu, co se mu to stalo?« On pak řekl: »Od dětinství. A často vrhl jej i do ohně a do vody,

aby ho zahubil. Ale můžeš-li co, pomoz nám a měj s námi slitování!« Ježíš však řekl jemu: »Můžeš-li věřit, všechno jest možno věřícímu.« A hned otec toho pacholíka zvolal se slzami v očích: »Věřím, Pane, pomoz nedůvěře mé!« A Ježíš vida, že se lid sbíhá, přikázal přísně duchu nečistému a pravil mu: »Duchu němý a hluchý, já rozkazuji tobě, vyjdi z něho a již do něho nevcházej!« I vykřikl a zalomcoval jím velice a vyšel z něho. I zůstal hoch jako mrtvý, takže mnozí pravili, že zemřel. Ale Ježíš vzal jej za ruku, pozdvihl ho a on vstal. Když pak vešel do domu, přistoupili k němu jeho učedníci a tázali se ho v soukromí: »Proč nemohli jsme ho my vymítnouti?« Ježíš jim odpověděl: »Pro vaši malou víru. Vpravdě zajisté pravím vám: Budete-li míti (pevnou) víru jako zrno hořčičné, řeknete této hoře: »Přejdi odtud tamto« a přejde, a nic nebude vám nemožné. Takovýhle rod však nevymítá se ničím, leč modlitbou a postem.«

Proto jsem přesvědčen, že věřícímu katolíku prospějí tyto řádky velice. Blahou radostí ho naplní myšlenka, jak zázračnou moc dal dobrý Spasitel své svaté církvi. Opět se naučí užívatí svěcené vody a vážit si svatých svátostí. Jeho duše bude plna posvátné bázně před těžkým hříchem, kterým se snad dosud vydával do rukou pekelného netvora. Ještě vroucněji bude se modlívati: »Od úkladů ďábelských vysvobod' nás, Pane!«

OBSAH:

Úvodem	5
1. Pojem posedlosti	9
2. Moje prameny	16
3. Prokleť vlastníím otcem .	27
4. Bůh počíná trestati	35
5. Konec štěstí	44
6. Záhada se vyjasňuje	52
7. Dá biskup dovolení?	63
8. Biskup nedovolil .	72
9. Nová naděje	81
10. Cesta na Svatou Horu .	86
11. Pondělí dne 11. července	91
12. Od úterý do pátku (12.-15. července)	99
13. V úterý dne 12. července .	104
14. Ve středu dne 13. července	109
15. Ve čtvrtek dne 14. července 1881 .	112
16. Konečně osvobozená .	113
17. Strašná sobota	120
18. Odchod se Svaté Hory .	126
19. Doslov .	130

Obrazové přílohy.